

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Sport, Gezondheid en Management

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Sport, Gezondheid en Management van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van en in overleg met HAN is samengesteld. Het panel is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 12 en 13 juni 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer W. Ludeke (voorzitter, domeindeskundige)

De heer drs. R. Boer (domeindeskundige)

De heer dr. J. de Jong PhD (domeindeskundige)

De heer Y.K. Man (studentlid)

Adriaan Horrevorts, senior auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

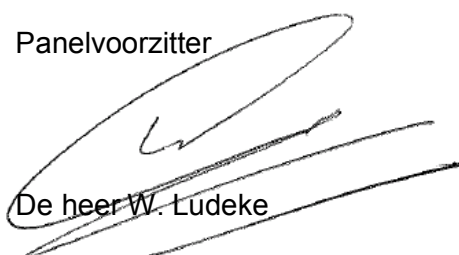
Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het panel heeft zijn oordeel over standaard 3 tijdens het visitatiebezoek van 13 juni 2013 opgeschort. Om een afgewogen oordeel te kunnen geven over standaard 3 heeft het panel nog tien extra eindwerkstukken opgevraagd van studenten die in 2013 zijn afgestudeerd. Op basis van de aanvullende informatie (ontvangen op 10 juli 2013) heeft het panel zijn oordeel over standaard 3 en de opleiding als geheel kunnen afronden.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 17 september 2013

Panelvoorzitter

De heer W. Ludeke

Panelsecretaris

De heer drs. ing. A.G.M. Horrevorts

Samenvatting

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande *hbo-bacheloropleiding* Sport, Gezondheid en Management van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als **voldoende**.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

Het werkveld in de sectoren sport en gezondheid heeft behoefte aan professionals, die kunnen voorzien in de vraag naar kennis en kunde over gezondheidsbevordering, (top)sport en begeleiding van sporters, gezonde voedingspatronen en gezonde leefstijl. Van de Sport en Gezondheid Manager (SGM'er) verwacht het werkveld dat hij inzetbaar is in preventieprogramma's (terugdringen ziekteverzuim), gezondheidsbevordering, re-integratie (na ziekte), top- en breedtesport en talentontwikkeling. De opleiding SGM biedt twee uitstroomprofielen aan: *Sportmanagement* en *Health Promotion*.

Samen met het werkveld heeft de opleiding zes beroepstaken beschreven die kenmerkend zijn voor de praktijk van de SGM'er. Om de beroepstaken te kunnen uitvoeren moet de SGM'er tien beroepscompetenties beheersen, die vaak gecombineerd worden ingezet. In het opleidingsprofiel *Sport, Gezondheid en Management (SGM), 2013-2014* zijn beroepstaken, competenties handelingscriteria en de drie niveau-indicaties per competentie op zeer inzichtelijke wijze uitgewerkt en geconcretiseerd. In 2011 en 2012 is het niveau van beheersing van de competenties aangescherpt (beroepsprofielen *Sportmanager* en *Leefstijlprofessional* en opleidingsprofiel *Sport, Gezondheid en Management, 2013-2014*).

Het panel waardeert de internationale oriëntatie van de opleiding. Dit komt ook tot uiting in het curriculum (standaard 2). Het niveau voldoet aan de internationale eisen van een bachelor (Dublin-descriptoren). Het panel beoordeelt standaard 1 met het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Inhoud van het programma

In het onderwijsprogramma van SGM zijn de eindkwalificaties goed verwerkt. Alle bij standaard 1 genoemde eindkwalificaties komen in het onderwijsprogramma op een evenwichtige wijze aan bod en worden via verschillende toetsvormen getoetst.

Het onderwijsprogramma biedt in de eerste twee jaar van de opleiding de basis (kennis en vaardigheden) voor SGM. Aan het einde van het tweede jaar maakt de student een keuze voor één van de uitstroomprofielen (*Sportmanagement* of *Health Promotion*). Het panel is zeer te spreken over de inhoud van het programma. In de eerste 2,5 jaar van de bacheloropleiding verzorgen twee onderwijsteams het onderwijs. En in de laatste 1,5 jaar begeleiden docenten van vijf kennisteam studenten bij de uitvoering van de minoren, stages, onderzoek en afstuderen. In die laatste periode van de opleiding studeren studenten meer thematisch en kiezen voor een van de volgende vijf kennisgebieden:

- Sport & Exercise Nutrition
- Talent Identification & Development
- Sport & Economie & Strategisch Sportmanagement
- Health & Performance
- Lifestyle & Health Promotion

Van de student wordt verwacht dat hij zelfstandig leert en werkt. De student leert tijdens de opleiding projecten te ontwerpen, te initiëren en te begeleiden. Hij leert samen te werken in projectteams, problemen in organisaties te analyseren en op te lossen. Ook leert hij samenwerking te bewerkstelligen met andere partijen (gemeentes, sportorganisaties, instellingen voor gezondheidszorg, GGD). Tot slot leert hij zijn eigen rol in projectteams te evalueren en zo nodig bij te sturen. De opleiding vindt het belangrijk dat de student een onderzoekende houding ontwikkelt. Daartoe is onderzoek ingebed in de lesstof. Het panel stelt vast dat de kennisbasis die in de opleiding SGM wordt aangeboden relevant is en van een goed niveau.

Internationalisering heeft een herkenbare plaats in het curriculum. Dat is zichtbaar in het aantal studenten dat buitenlandse stages loopt, gebruik van Engelstalige literatuur en lidmaatschap van internationale netwerken. Het panel beoordeelt dit positief.

Vormgeving van het programma

De opleiding zet een goede mix van werkvormen in. In hoorcolleges vindt kennisoverdracht plaats en de praktijk komt aan bod in gastcolleges, via het behandelen van casuïstiek en in stages. In tutorgroepen leren studenten van elkaar. In werkcolleges werken studenten in een projectteam aan beroepsopdrachten.

De opleiding past verschillende vormen van begeleiding toe. Elke student krijgt Studieloopbaanbegeleiding (SLB) dat is gericht op het volgen van de studievoortgang, competentieontwikkeling en het begeleiden bij het leren leren (zelfsturing). Naast SLB is er begeleiding door vakdocenten die bestaat uit vakinhoudelijke feedback en de professionele ontwikkeling. Studenten zijn tevreden over de begeleiding die zij krijgen.

De keuze die studenten in jaar drie moeten maken tussen de richtingen *sport* en *gezondheid* blijkt voor veel studenten een lastige te zijn. Studenten zeggen in de propedeuse vrijwel allemaal (90 procent) af te willen studeren in de richting *Sportmanagement*. Uiteindelijk kiest 70 procent voor *Sportmanagement* en 30 procent voor *Health Promotion*.

Studenten met een havo-, vwo- of mbo-4-diploma kunnen worden toegelaten tot de opleiding. De opleiding verzorgt voor alle studenten een intakeprocedure en let vooral op de motivatie voor de studie. Naar aanleiding van de intake krijgt de student een positief of negatief studieadvies.

Voor studenten die niet voldoen aan de instroomeisen zijn er mogelijkheden via een toelatingsonderzoek toegelaten te worden tot de opleiding. Studenten met een verwante mbo-4 opleiding (CIOS of mbo-Sport en Bewegen) kunnen vrijstellingen krijgen.

Kwaliteit van het personeel

Het panel heeft een positieve indruk van de kwaliteit van het docententeam. Het is een enthousiast, ter zake kundig en uitermate gemotiveerd team, dat zichzelf, onderwijsinhoud en werkwijze voortdurend ter discussie durft te stellen. Dit resulteert in frequente aanpassingen en verbeteringen van het programma.

Studenten tonen zich zeer tevreden over de didactische kwaliteiten en inhoudelijke deskundigheid van docenten. Een sterk punt vinden zij, dat er een goede mix is van praktijkervaring en theoretische kennis.

De opleiding biedt docenten voldoende scholingsmogelijkheden. Het docententeam heeft in de afgelopen twee jaar veel geïnvesteerd in het inhoudelijk ontwikkelen van de opleiding, zoals het ontwikkelen van toets- en beoordelingsinstrumenten en in het opzetten van een nieuwe onderwijsorganisatiestructuur.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding is gehuisvest in een pand aan de Professor Molkenboerstraat te Nijmegen. SGM maakt gebruik van faciliteiten van HAN SENECA en van het Sport- en Onderwijsgebouw Papendal (te Arnhem). De voorzieningen aan de Molkenboerstraat te Nijmegen zijn (zeker in vergelijking tot Papendal en de overige voorzieningen van de HAN aan de Kapittelweg te Nijmegen) sober en gedateerd, maar volstaan, aldus het panel. Het is voorzien dat de opleiding in 2014 zal verhuizen naar een nieuw gebouw in Nijmegen. Studenten zijn tevreden over de faciliteiten (huisvesting, mediatheek, roostering en informatievoorziening) en waarderen vooral dat alle studenten die sport als gemeenschappelijke noemer hebben, in één gebouw zitten.

Docenten hebben in Nijmegen en Arnhem de beschikking over flexibele (open) werkplekken en over werkplekken waar zij in stilte kunnen werken. Studenten melden dat docenten voor hen goed bereikbaar zijn.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd

De opleiding gaat systematisch na of het curriculum voldoet aan de wensen van studenten en aansluit op ontwikkelingen in het werkveld en de eindkwalificaties. In het teamleidersoverleg komen ontwikkelingen in het werkveld aan bod en de beroepenveldcommissie geeft adviezen over de ontwikkelingen in het beroep. Via studentevaluaties krijgt de opleiding feedback over de kwaliteit van het programma. Een opleidingscommissie adviseert het management over te ondernemen verbeteracties.

Samenhangende onderwijsleeromgeving

Het panel stelt vast dat de onderwijs- en kennisteam in staat zijn om het programma in samenhang aan te bieden. Studenten tonen zich tevreden over de relatie tussen theorie en praktijk. De inspanning om in kleine teams onderwijs te verzorgen en frequent en intensief contact te bevorderen tussen student en docent, is effectief. Studenten waarderen de betrokkenheid van docenten bij het onderwijs zeer. De docententeams laten zien dat zij waar dat noodzakelijk is, verbeteringen aanbrengen in de inhoud van het programma en in het pakket van voorzieningen.

Het panel komt voor standaard 2 tot het oordeel **goed**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Systeem van toetsing

De opleiding heeft het toetsbeleid vastgelegd in diverse documenten. Ze bevatten de kaders en uitgangspunten die de docenten en examinatoren moeten toepassen bij het ontwikkelen van toetsen en bij het beoordelen. Het panel stelt vast dat de opleiding de afgelopen drie jaar een goed doordacht toetsbouwwerk heeft ontwikkeld. Het toetsbeleid moet in de praktijk nog zijn uiteindelijke betekenis krijgen (interpretatie van criteria, weging van criteria, discussie over cesuur). Ook heeft de opleiding in de afgelopen jaren beoordelingsformats ontwikkeld, doorontwikkeld, bijgesteld en verfijnd. Dat geldt ook voor de beoordelingsformats voor het afstuderen. Al doende werkt de opleiding aan een toetsinstrumentarium dat gemeenschappelijk gedragen wordt.

Het panel heeft tentamens ingezien en stelt vast dat deze representatief zijn voor de kennisgebieden van SGM en dat ze het vereiste hbo-niveau weerspiegelen. Studenten tonen zich in het algemeen tevreden over de toetsing. De communicatie over de toetsresultaten kan aldus de studenten nog verbeterd worden (termijn van nakijken en afstemming tussen docenten over tijdstip van bekendmaken toetsresultaten).

De examencommissie en toetscommissie zien toe op de juiste uitvoering van het toetsbeleid en bewaken de kwaliteit van toetsen en beoordelen.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Het panel heeft vijftien afstudeerdossiers gezien die beoordeeld zijn aan de hand van beoordelingscriteria uit 2011 en bijgestelde criteria in 2012. De eindwerken van deze studenten (afgestudeerd in 2011 en 2012) zijn gebaseerd op een onderwijsprogramma waarin de aangescherpte competenties en criteria nog niet volledig waren verwerkt (zie standaard 1). Het onderwijsprogramma is in de periode 2011 - 2013 op onderdelen aangepast. Tijdens de visitatie heeft het panel verbeterde beoordelingsformats ingezien die in 2013 zijn gebruikt bij het afstuderen. Om een compleet beeld te krijgen van de beoordelingspraktijk en de ontwikkelingen daarin, heeft het panel besloten ook tien afstudeerwerkstukken van 2013 te beoordelen.

Het panel heeft in totaal vijftientwintig afstudeerwerkstukken gezien. Van de afstudeerjaren 2011 en 2012 zijn er drie van de vijftien scripties, naar het oordeel van het panel, niet aan de maat. De tien scripties van het afstudeerjaar 2013 zijn alle aan de maat en adequaat beoordeeld door de opleiding SGM.

Het panel komt op basis van de tien bestudeerde aanvullende scripties uit 2013 tot de conclusie dat de opleiding een forse verbetering heeft gerealiseerd ten opzichte van de beoordelingen van de scripties uit 2011 en 2012. Dit betreft enerzijds het gebruik van de beoordelingsformulieren en de commentaren op de scripties en anderzijds de kwaliteit van de beroepsproducten van studenten van wie de eindwerkstukken door de opleiding laag zijn gewaardeerd. De opleiding bewaakt de basiskwaliteit van het bachelorniveau.

Het panel kan er begrip voor hebben dat de opleiding de scripties in 2011 en 2012 milder heeft beoordeeld dan in 2013. Immers niet alle studenten van de afstudeercohorten 2011 en 2012 hebben het aangescherpte onderwijsprogramma SGM gevolgd.

Alumni en werkveld

Uit evaluaties blijkt dat studenten tevreden zijn over het niveau van de opleiding. Een groot deel van de respondenten vindt werk op hbo-niveau. Alumni zijn aldus het onderzoek tevreden over het niveau van beheersing van de competenties. Specifiek noemen zij: creatief handelen, hanteren van complexe situaties, sociaal communicatief handelen, teamgericht samenwerken, verantwoordelijkheidsbesef en brede inzetbaarheid.

Het werkveld voor SGM'ers is vooral te vinden in de sport- en/of gezondheidssector.

Driekwart van de ondervraagden (*HAN SGM Werkveldonderzoek, 2013*) meldt dat SGM een passende vooropleiding is voor de werkzaamheden die worden verricht.

Het panel komt tot het oordeel **voldoende** voor standaard 3.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	13
2	Beoordeling	15
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	15
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	17
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	23
3	Eindoordeel over de opleiding	29
4	Aanbevelingen	31
5	Bijlagen	33
	Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	35
	Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	39
	Bijlage 3 Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	43
	Bijlage 4 Bezoekprogramma	49
	Bijlage 5 Bestudeerde documenten	53
	Bijlage 6 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	55
	Bijlage 7 Verklaring van volledigheid en correctheid	57

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Sport, Gezondheid en Management
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34057
3. Oriëntatie en niveau	hbo bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC, waarvan 210 majorprogramma en 30 minorprogramma
5. Afstudeerrichting(en)	Sportmanagement Health promotion
6. Variant(en)	Voltijd
7. Locatie(s)	Nijmegen
8. AD-programma*	N.v.t.
9. Registratienummer AD in CROHO	N.v.t.
10. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: Besluit NVAO:
11. Code of conduct	Getekend

*) Associate Degree, indien van toepassing

Administratieve gegevens van de instelling

12. Naam instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)
13. Status instelling	Bekostigd
14. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	In procedure

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

1. In- door- en uitstroomgegevens:

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar

Cohort		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	Voltijd		39,4%	35,6%	31,4%	32,9%	45,7%	40,8%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor

Cohort		2005	2006	2007	2008
Uitval	Voltijd		21,7%	11,5%	8,3%

Tabel 3: Rendement

Cohort		2004	2005	2006	2007
Rendement	Voltijd		77,9%	75,9%	83,3%

2. Gerealiseerde docent-studentratio

1:26

3. Gemiddeld aantal contacturen¹ per fase van de studie

Gemiddeld aantal contacturen per onderwijsweek: 20

Propedeuse jaar: 17

Hoofdfase 1: 16

Hoofdfase 2: 18

Hoofdfase 3: 30

¹ De opleiding hanteert als definitie voor 'contactuur': de in het desbetreffende studiejaar door de opleiding geprogrammeerde klokuren (60 minuten) per leerjaar voor onderwijsactiviteiten waarbij de docent fysiek aanwezig is, exclusief tentamentijd, gemiddeld per week. Het aantal weken betreft de onderwijsweken buiten de stageperiode. Tijdens de stageperiodes wordt het minimaal vereiste aantal stage-uren als uitgangspunt genomen.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

In de kritische reflectie beschrijft de opleiding de behoeften die het werkveld in de sectoren sport en gezondheid heeft aan goed opgeleide professionals, die kunnen voorzien in de vraag naar kennis en kunde op het gebied van gezondheidsbevordering, (top)sport en begeleiding van sporters, gezonde voedingspatronen en gezonde leefstijl. Sport en een gezonde leefstijl staan op de agenda van de overheid en sportorganisaties, zoals Sportagenda 2016 en Sport inspireert! en Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen.

Van de Sport en Gezondheid Manager (SGM'er) verwacht het werkveld dat hij inzetbaar is in preventieprogramma's (terugdringen ziekteverzuim), gezondheidsbevordering, re-integratie (na ziekte), top- en breedtesport en talentontwikkeling. Om adequaat te kunnen inspelen op deze vragen biedt de opleiding SGM twee uitstroomprofielen aan: Sportmanagement en Health Promotion. In samenwerking met het werkveld en de Nederlandse Beroepsvereniging van LeefstijlProfessionals (NBLP) en de Beroepsvereniging voor Managers in de Sport, (BVM Sport) heeft de opleiding beroepsprofielen opgesteld voor de Sportmanager en de Leefstijlprofessional (*Beroepsprofiel Sportmanager 2012* en *Beroepsprofiel Leefstijlprofessional 2011*). Beide beroepsprofielen liggen ten grondslag aan de opleiding. In het opleidingsprofiel *HAN Sport en Bewegen, Sport, Gezondheid en Management (2013-2014)* is vastgelegd wat de SGM'er moet kunnen en kennen. Samen met het werkveld zijn zes beroepstaken gedefinieerd die kenmerkend zijn voor de praktijk van de SGM'er: Bestuur & Beleid, Management & Organisatie, Ondernemen & Commercie, Advies & Consultancy, Voorlichting & Communicatie en Coaching & Begeleiding. Om de beroepstaken te kunnen uitvoeren moet de SGM'er tien beroepscompetenties beheersen, die vaak gecombineerd worden ingezet. De opleiding heeft voor alle competenties handelingscriteria beschreven en daar niveau-indicaties aan toegekend. Op deze wijze kan de opleiding toetsen of studenten de competenties beheersen en welke ontwikkeling zij doormaken (niveau 1 = oriënterend, niveau 2 = operationeel - tactisch en niveau 3 = tactisch - strategisch). De niveaus kennen een toenemende mate van complexiteit.

In het opleidingsprofiel *Sport, Gezondheid en Management (SGM), 2013-2014* zijn beroepstaken, competenties handelingscriteria en de drie niveau-indicaties per competentie op zeer inzichtelijke wijze uitgewerkt en geconcretiseerd. In bijlage 1 van dit visitatierapport zijn de beroepstaken, competenties en handelingscriteria verkort weergegeven. In 2011 en 2012 is het niveau van beheersing van de competenties geactualiseerd en geconcretiseerd. Het beroepsprofiel van de *Sportmanager* is geactualiseerd, dat van de *Leefstijlprofessional* is opgesteld en naar aanleiding van die ontwikkeling is het opleidingsprofiel *Sport, Gezondheid en Management, 2013-2014* geactualiseerd en geconcretiseerd.

De eindkwalificaties zijn beschreven op het niveau van een bachelor. In het document *Relatie Dublin Descriptoren en eindkwalificaties HAN SGM, 2012* toont de opleiding dat zeer overtuigend aan. Zo is in de competentie 'Besturen' iedere Dublin-descriptor gerelateerd aan één of meer handelingscriteria die bij deze competentie behoren. In de competentie 'Kennis ontwikkelen' zijn de Dublin-descriptoren 'Probleemgericht werken' en 'Methodisch en reflectief denken en handelen' van belang. Bij de competentie 'Communiceren' ligt de nadruk op de Dublin-descriptor 'Sociaalcommunicatieve bekwaamheid'.

De opleiding heeft zich vergeleken met verwante opleidingen in mbo, hbo en wo (*Benchmark HAN SGM, 2013*). Daarin komt naar voren dat SGM van de HAN zich vooral richt op toegepast onderzoek (via de kenniskringen) en op 'gezondheidsbevordering'. Naar het oordeel van het panel zijn de twee genoemde thema's niet onderscheidend voor HAN SGM. Andere verwante hbo-opleidingen richten zich ook op praktijkgericht onderzoek en gezondheid.

HAN SGM heeft het beleid over internationalisering vastgelegd in het document *Blauwdruk internationalisering HAN Sport en bewegen (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen*. Daarin gaat de opleiding uit van vijf resultaatgebieden: studentenuitwisseling, deskundigheidsbevordering, inhoud van het onderwijs, netwerken en promotie. Elk jaar stellen 'de onderwijsteams en de kennisteams doelen ten aanzien van internationalisering. Het panel heeft het beleidsdocument ingezien en vindt het een goed en gedegen beleidsstuk voor het verder uitbouwen van internationalisering en internationale contacten. In het jaar 2012-2013 zijn bijvoorbeeld de contacten met samenwerkingspartner Minnesota State University (MSU) in de Verenigde Staten geïntensiveerd. Dit leidde tot studentuitwisseling, online colleges en kennisuitwisseling. Docentuitwisseling zal plaatsvinden met de MSU en de Norwegian School of Sport Science. Voorts zijn er samenwerkingsprojecten met Duitsland (Köln), België (Leuven en Gent) en Spanje (Barcelona). De opleiding heeft contacten met een netwerk van organisaties in het buitenland waar studenten stage kunnen lopen (onder andere in de VS en Nieuw Zeeland).

In het opleidingsoverleg van de aan SGM verwante opleidingen in Nederland (Hanzehogeschool, Hogeschool van Amsterdam, Haagse Hogeschool, Hogeschool Windesheim, Fontys Hogescholen en Hogeschool van Arnhem en Nijmegen), het zogenoemde 'SBM-6-overleg', worden ervaringen uitgewisseld en stemmen opleidingen de wijze van toetsen en beoordelen op elkaar af en bespreekt men het gerealiseerde eindniveau. Ook vindt afstemming en overleg plaats over de gemeenschappelijke aspecten van het beroepsprofiel van de opleidingen. Naast het SBM-6-overleg bestaat ook een overleg van de meest aan elkaar verwante opleidingen die zich richten op sport en gezondheid (HAN, Hanze Hogeschool en Hogeschool Inholland): het zogenoemde Sportgezondheidsoverleg.

De eindkwalificaties worden in bovengenoemde gremia besproken en zo nodig bijgesteld. Daarnaast heeft de opleiding SGM van de HAN een beroepenveldcommissie. De beroepenveldcommissie adviseert de opleiding over de eindkwalificaties, het opleidingsprofiel en voorgenomen wijzigingen in het curriculum.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding de eindkwalificaties van SGM goed heeft beschreven en geconcretiseerd in handelingscriteria die op verschillende niveaus zijn uitgewerkt. Het panel waardeert de internationale oriëntatie van de opleiding. Dit komt ook tot uiting in het curriculum (standaard 2). Het niveau voldoet aan de internationale eisen van een bachelor (Dublin descriptoren).

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud van het programma

Het onderwijsprogramma van SGM bestaat uit verschillende onderwijseenheden (OWE's), beroepsgerichte stage, minor en afstudeerstage en onderzoeksproject. Per OWE staan één of meer competenties centraal. In bijlage 2 van dit visitatierapport is het programma opgenomen. De opleiding heeft in het document *Toetsprogramma, Opleiding SGM 2012 - 2013 (2012)* op een zeer inzichtelijke wijze beschreven in welke OWE de verschillende competenties aan bod komen en hoe deze getoetst worden. Samen met het opleidingsprofiel *Sport, Gezondheid en Management (SGM), 2013-2014* en de daarin beschreven handelingscriteria geeft dit document een goed beeld van de relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma.

In het *Kader Opleidingsstatuut voor de bacheloropleiding Sport, Gezondheid en Management (studiejaar 2012 - 2013)* is een compleet overzicht opgenomen van de toetsvormen per OWE, beoordelingscriteria en relatie met de competenties.

Het programma legt een brede basis voor SGM in de propedeuse en in het eerste jaar van de hoofdfase (hoofdfase 1). Aan het eind van het tweede jaar maakt de student een keuze voor één van de uitstroomprofielen (*Sportmanagement of Health Promotion*). In het derde en vierde jaar kiest de student projecten en opdrachten die plaatsvinden in de context van het gekozen uitstroomprofiel, een minor en het stage- en onderzoeksproject. Van de student wordt verwacht dat hij zelfstandig zijn werkzaamheden uitvoert en zich de benodigde kennis zelfstandig eigen maakt. De opdrachten zijn zodanig ingericht dat de student kennis en inzicht steeds meer moet gebruiken om projecten te ontwerpen, te initiëren en te begeleiden. Ook leert hij samen te werken in projectteams, problemen in organisaties te analyseren en op te lossen, en samenwerking te bewerkstelligen met andere partijen (gemeentes, sportorganisaties, instellingen voor gezondheidszorg, GGD). Ook wordt van hem verwacht dat hij zijn eigen rol in projectteams kan evalueren en zo nodig bijsturen (zelfsturing van professioneel handelen).

De kennisbasis voor SGM is in ontwikkeling. In het SBM-6-overleg wordt gewerkt aan een landelijke Body of Knowledge and Skills (BoKS) voor Sportmanagementopleidingen. HAN SGM werkt samen met SGM van Hanzehogeschool aan een specifieke kennisbasis voor SGM. De kennis en vaardigheden die voor de SGM'er relevant zijn, doet de student op in de OWE's die diverse theorieën, modellen en technieken aanbieden en behandelen. De student doet ook kennis en vaardigheden op in de praktijk tijdens de stages in hoofdfase 2 en 3. De opleiding vindt het belangrijk dat de student een onderzoekende houding ontwikkelt. Daartoe is in diverse OWE's onderzoek ingebed in de lesstof. Om de opbouw in onderzoeksvaardigheden te optimaliseren heeft het SGM team de onderzoeksvaardigheden uitgewerkt in een doorlopend programma (*Onderzoeksbeleid ISBS, 2012 en Werkcahier onderzoeksproject, derde jaar hoofdfase, 2012-2013*). De onderzoeksleerlijn loopt door het gehele curriculum en mondt uiteindelijk uit in een volledig afstudeeronderzoek. De lectoraatsleden en kennisteamleden spelen een rol in het aanbieden van de onderzoeksleerlijn. Er is ruim voldoende aandacht in het curriculum voor het ontwikkelen van een onderzoekende houding. In het gesprek met docenten en management is de worsteling van de opleiding besproken over de definitie van onderzoek. De opleiding is geen wetenschappelijke opleiding, maar wil praktijkgericht toepassingsgericht onderzoek doen volgens de principes van Evidence Based Practice. Het panel beoordeelt dit positief.

De meeste onderzoeksopdrachten worden via de opleiding aangedragen. Er zijn vijf kennisteam binnen het Instituut voor Sport en Bewegingsstudies (ISBS) die zich toespitsen op onderzoek. Dit zijn 1. Sporttalent, 2. Sports & Exercise Nutrition, 3. Lifestyle & Health Promotion, 4. Sporteconomie & Sportmanagement en 5. Health & Performance.

Alle kennisteam hebben onderzoeksprogramma's waarin studenten kunnen participeren. Daarnaast kunnen studenten ook zelf opdrachten werven door met het werkveld in gesprek te gaan.

Voorts bieden de lectoraten *Herkennen en Ontwikkelen van Sporttalent* en *Sport, Voeding en Leefstijl* mogelijkheden voor studenten om te participeren in onderzoek. Het expertisecentrum voor sport en gezondheid (HAN SENECA) is gericht op kenniscreatie in sport, bewegen en gezondheidsbevordering. Het doet onderzoek en verleent diensten aan sporters, sportorganisaties en overige organisaties. Lectoraat en HAN SENECA bieden studenten en docenten een leer- en ontwikkelomgeving. Studenten met wie het panel sprak, vinden de opleiding pittig. Als je gemotiveerd aan de opleiding begint is de opleiding te doen in de tijd die ervoor staat, aldus studenten. Het panel stelt vast dat de kennisbasis die in de opleiding SGM wordt aangeboden relevant is en van een goed niveau.

Internationalisering

Internationalisering heeft een herkenbare plaats in het curriculum. Dat is zichtbaar in het aantal studenten dat buitenlandse stages loopt (uitwisseling met Minnesota State University en University of Cape Town). In 2010 - 2011 hebben 25 studenten een stage en 3 een minor gevolgd in het buitenland. In 2011 - 2012 gaat het om vergelijkbare aantallen. In eenderde van de OWE's wordt gebruik gemaakt van Engelstalige literatuur. De opleiding maakt deel uit van de European Association for Sport Management (ESAM) en het European Network of Sport Science, Education & Employment (ENSSEE). Een zestal SGM docenten heeft het Cambridge certificaat Engels behaald op CAE of CPE niveau. Het panel beoordeelt dit positief.

Vormgeving van het programma

De opleiding gaat uit van vijf principes die het kader vormen voor de inrichting van het onderwijs (*Leren is Actie, 2009*):

- beroepspraktijk is leidraad bij het verwerven van de competenties;
- leren leren in projectteams;
- zelfsturing van het leerproces;
- dialoog met het werkveld in stage en praktijkgerichte opdrachten;
- vraaggericht handelen.

Het panel stelt vast dat de opleiding een mix aan werkvormen inzet die past bij de vijf uitgangspunten van het didactisch concept. In hoorcolleges vindt kennisoverdracht plaats en de praktijk komt aan bod in gastcolleges en via het behandelen van casuïstiek. In tutorgroepen leren studenten van elkaar door studieopdrachten na te bespreken en inzichten te delen. In werkcolleges werken studenten in een projectteam aan beroepsopdrachten. Studenten melden dat vooral in het eerste jaar projectgroepen soms moeizaam lopen. Studenten leren medestudenten aan te spreken op hun gedrag in de groep. Docenten volgen dit proces en grijpen zo nodig in.

Als aanvulling op de stage vinden intervisiegesprekken plaats. Studenten bespreken daarin vraagstukken en problemen met elkaar. Studenten met wie het panel heeft gesproken, zeggen dat de intervisiegesprekken niet altijd even nuttig gevonden worden door studenten (deel blijft weg). Studenten vinden de koppeling in het programma tussen de theorie en praktijk goed tot uiting komen. Theoriemodules zijn goed afgestemd op de praktijkonderdelen.

De opleiding past verschillende vormen van begeleiding toe. Elke student krijgt een studieloopbaanbegeleider (SLB'er) toegewezen. SLB is gericht op het volgen van de studievoortgang, competentieontwikkeling en het begeleiden bij het leren leren (zelfsturing). SLB is georganiseerd in groepsverband, maar kan ook individueel plaatsvinden. De SLB'er adviseert de student bij het maken van keuzes in de studie en monitort de voortgang van de studie. Bij SLB let de begeleider ook op taalbeheersing. Bij onvoldoende beheersing van de taal geeft de SLB'er een 'taalalarm' af. De student kan dan extra begeleiding krijgen bij het verbeteren van de taalvaardigheid.

In hoofdfase 2 neemt de intensiteit van SLB af en richt de begeleiding zich meer op keuzes die te maken hebben met stageplaats, afstudeeropdracht en keuze van de minor. Studenten melden dat SLB-docenten goed bereikbaar zijn.

Naast SLB is er ook begeleiding door vakdocenten, die bestaat uit vakinhoudelijke feedback op het leerproces en de professionele ontwikkeling. De student heeft twintig contacturen per week, waarin hij direct wordt begeleid door een docent. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor studenten om de vakdocent individueel te benaderen.

Studenten met wie het panel sprak, vinden dat de begeleiding bij en informatie over de keuzes die de student 2 jaar voor het eind van zijn studie moet maken, verbeterd kunnen worden. De keuze tussen de richtingen *sport* en *gezondheid* blijkt voor veel studenten een lastige te zijn. Studenten zeggen in de propedeuse vrijwel allemaal (90 procent) af te willen studeren in de richting *Sportmanagement*. Uiteindelijk kiest 70 procent voor *Sportmanagement* en 30 procent voor *Health Promotion*.

In het algemeen zijn studenten tevreden over de begeleiding die zij krijgen. Dat bleek uit de gesprekken en dat blijkt ook uit de NSE 2012 waar meer dan 80 procent van de studenten tevreden is over de SLB.

Verschillende leerroutes

De opleiding kent geen specifieke toelatingseisen. Havo, vwo en mbo-4 studenten kunnen instromen. De opleiding verzorgt voor alle studenten een intakeprocedure en let vooral op de motivatie voor de studie. Naar aanleiding van de intake krijgt de student een positief of negatief studieadvies.

Voor studenten die niet voldoen aan de instroomeisen zijn er mogelijkheden via een toelatingsonderzoek toegelaten te worden tot de opleiding. De examencommissie neemt na afname van het toelatingsonderzoek een besluit over het al dan niet toelaten van de aspirant student tot de opleiding.

Studenten met een verwante mbo-4 opleiding (CIOS of mbo-Sport en Bewegen) kunnen vrijstellingen krijgen. Deze studenten volgen een instroomprogramma waarin hoofdlijnen uit de propedeuse aan bod komen en worden getoetst. Als zij de toets met goed gevolg afleggen, kunnen deze studenten in de hoofdfase instromen. Tevens kunnen studenten vrijstellingen aanvragen bij de examencommissie voor onderwijsonderdelen en toetsen. Zij moeten dan kunnen aantonen dat zij de kwalificaties waarvoor zij vrijstelling aanvragen reeds elders hebben behaald. De examencommissie neemt hierin een besluit.

Kwaliteit van het personeel

HAN SGM wordt uitgevoerd door 49 docenten (26 fte). Zij geven les aan 675 studenten. Het panel heeft in de gesprekken en op basis van de cv's van docenten een positieve indruk van de kwaliteit van het docententeam gekregen. Het is een enthousiast, ter zake kundig en uitermate gemotiveerd team, dat zichzelf, onderwijsinhoud en werkwijze voortdurend ter discussie durft te stellen. Dit resulteert in frequente aanpassingen en verbeteringen van het programma.

Studenten met wie het panel sprak, tonen zich tevreden over de kwaliteit van docenten. Een sterk punt vinden zij, dat er een goede mix is van praktijkervaring en theoretische kennis. In de NSE 2012 scoort de opleiding hoog op het onderwerp kwaliteit van docenten. De tevredenheid geldt voor didactische kwaliteiten en inhoudelijke deskundigheid. Ook in studentenevaluaties, die na elke OWE wordt afgenomen, komt dit zeer positieve beeld naar voren.

Het panel stelt vast dat voor de opleiding de didactische bekwaamheid van docenten een belangrijk selectie criterium is. Nieuwe medewerkers die niet in het bezit zijn van een certificaat didactiek, volgen een interne cursus didactische vaardigheden. Alle docenten (80 procent) hebben een bekwaamheidscertificaat of volgen (20 procent) op dit moment de cursus. Voorts stelt SGM de eisen dat nieuwe medewerkers recente ervaring in het SGM werkveld en een afgeronde masteropleiding moeten hebben. In studiejaar 2012 - 2013 heeft 74 procent van de docenten ten minste een mastergraad (waarvan vijf docenten zijn gepromoveerd) en drie docenten studeren aan een masteropleiding.

Het panel stelt vast dat de opleiding de uitgangspunten van het personeelsbeleid van HAN SGM goed in praktijk brengt. Dit betreft onder andere het bespreken van module-evaluaties met docenten in resultaat- en ontwikkelgesprekken (R&O-gesprek), beleid ten aanzien van deskundigheidsbevordering (vakinhoudelijk en onderwijskundig), faciliteren van teamleiders op het gebied van de R&O-cyclus. Gemeenschappelijke scholingsbijeenkomsten zijn georganiseerd over toetsen en beoordelen, onderzoeksvaardigheden van docenten en SLB-vaardigheden. Docenten melden in het gesprek met het panel dat scholingsmogelijkheden voldoende aanwezig zijn en dat dit goed geregeld is.

Het docententeam heeft in de afgelopen twee jaar veel geïnvesteerd in het inhoudelijk ontwikkelen van de opleiding, zoals het ontwikkelen van toets- en beoordelingsinstrumenten en in het opzetten van een nieuwe onderwijsorganisatiestructuur. Docenten melden het panel desgevraagd dat nu de tijd genomen moet worden de veranderingen verder in te voeren en verder te ontwikkelen. Bestendiging en implementatie van de voorgestelde veranderingen lijken gewenst. Het management herkent dit, maar wil inzetten op de doorontwikkeling van de kwaliteit van docenten en onderwijsvoorzieningen (verhuizing). Het panel stelt vast dat de wens van de docenten op gespannen voet lijkt te staan met de opvattingen van het management.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding is gehuisvest in een pand aan de Professor Molkenboerstraat te Nijmegen. SGM maakt gebruik van faciliteiten van HAN SENECA en van het Sport- en Onderwijsgebouw Papendal (te Arnhem). Studenten volgen in hoofdfase 2 een halfjaar onderwijs op de locatie Papendal. Er zijn op beide locaties leslokalen en werkruimtes (groepswork) beschikbaar. De voorzieningen aan de Molkenboerstraat te Nijmegen zijn (zeker in vergelijking tot Papendal en de overige voorzieningen van de HAN aan de Kapittelweg te Nijmegen) sober en gedateerd, maar volstaan, aldus het panel. Het is voorzien dat de opleiding in 2014 zal verhuizen naar een nieuw gebouw in Nijmegen.

Studenten en docenten kunnen beschikken over een kleine mediatheek op de onderwijslocatie te Nijmegen, de centrale mediatheek van de HAN en de bibliotheek van de Radboud Universiteit Nijmegen. Docenten hebben in Nijmegen en Arnhem de beschikking over flexibele (open) werkplekken en over werkplekken waar zij in stilte kunnen werken. De opleiding wil de contacten tussen de studenten en docenten intensiveren. Dat doet zij door een open structuur te scheppen van werkplekken. Benaderbaarheid van docenten wordt daardoor vergroot. Ook e-mail en mobiele telefoons dragen daartoe bij. Studenten melden dat docenten goed bereikbaar zijn.

De opleiding heeft in 2011 speciale aandacht besteed aan het verbeteren van het gehele pakket aan faciliteiten (naast huisvesting en mediatheek ook de aspecten roostering en informatievoorziening). De studententevredenheid over de faciliteiten liep in 2010 terug. In 2011 zijn acties ondernomen (aankleding gebouw, uitbreiden beschikbare boeken in de mediatheek aan de Molkenboerstraat, roostering en informatievoorziening). Dit heeft geleid tot duidelijke verbeteringen op al deze vier aspecten in de NSE van 2012. Studenten zijn tevreden over de faciliteiten en waarderen vooral dat alle studenten die sport als gemeenschappelijke noemer hebben, in één gebouw zitten.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd

De opleiding gaat systematisch na of het curriculum een weerspiegeling is van de eindkwalificaties en of het programma aansluit bij ontwikkelingen in het werkveld. Het teamleidersoverleg van de opleiding SGM fungeert als curriculumcommissie en is eindverantwoordelijk voor het curriculum. In het teamleidersoverleg komen ontwikkelingen in het werkveld aan bod en wordt nagegaan of deze consequenties hebben voor het programma. De input komt van docenten, lectoraten en betrokkenen bij het kenniscentrum HAN SENECA. Ook per onderwijseenheid worden ontwikkelingen bijgehouden. Elke OWE kent een zogenoemde 'bloktrekker', die verantwoordelijk is voor de inhoud van de OWE.

Via studentevaluaties (schriftelijk en mondeling in panelgesprekken²) krijgt de opleiding feedback over de kwaliteit van het programma. Evaluaties worden besproken in de opleidingscommissie (bestaande uit vier docenten en vier studenten). De OC geeft advies aan de teamleiders voor verbeteringen.

² Bij SGM het SGM-café genoemd. Studenten bespreken op gezette tijden met het management in een ongedwongen sfeer over onderwijszaken: wat gaat goed, wat kan beter.

Er is een beroepenveldcommissie die adviezen geeft over de ontwikkelingen in het beroep. Interne audits, die uitgevoerd worden door HAN Kwaliteitszorg, leveren ook adviezen op voor verbeteringen in de inhoud en/of organisatie van het programma. Al deze instrumenten leveren in meer of mindere mate verbeteracties op. Voorbeelden zijn het invoeren van inhoudelijke presentaties over OWE's binnen het team (bevorderen samenhang tussen OWE's), aanpassingen in de SLB-handleiding en het omvormen van SLB (begeleiding) naar meer op maat gerichte coaching van studenten en de verbeteringen van de opleidingsvoorzieningen.

Overwegingen en conclusie

Samenhangende onderwijsleeromgeving

Het panel is zeer te spreken over de inhoud van het programma en de wijze waarop de opleiding daar vorm aan geeft. Het centrale element in de onderwijsleeromgeving is het docententeam dat het programma ontwikkelt en uitvoert. Resultaatverantwoordelijke teams geven het onderwijs vorm. In de eerste 2,5 jaar van de bacheloropleiding zijn dat twee onderwijsteams (van elk 10 fte). En in de laatste 1,5 jaar begeleiden docenten van vijf kennisteams studenten bij de uitvoering van de minoren, stages, onderzoek en afstuderen. In die laatste periode van de opleiding studeren studenten meer thematisch en kiezen voor een van de volgende vijf kennisgebieden:

- Sport & Exercise Nutrition
- Talent Identification & Development
- Sport & Economie & Strategisch Sportmanagement
- Health & Performance
- Lifestyle & Health Promotion

Het panel stelt vast dat de onderwijs- en kennisteams in staat zijn om het programma in samenhang aan te bieden. Studenten tonen zich tevreden over de relatie tussen theorie en praktijk. De inspanning om in kleine teams onderwijs te verzorgen en frequent en intensief contact te bevorderen tussen student en docent, is effectief. Studenten waarderen de betrokkenheid van docenten bij het onderwijs zeer (hoge score in NSE). De docententeams laten zien dat zij waar dat noodzakelijk is, verbeteringen aanbrengen in de inhoud van het programma en in het pakket van voorzieningen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De opleiding heeft het toetsbeleid vastgelegd in *Toetsbeleid HAN Sport en Bewegen 2012 - 2013 (2012)*. Hierin zijn de uitgangspunten voor toetsing vastgelegd voor alle medewerkers. Daarnaast is er een *Toetsprogramma voor SGM* (overzicht van alle toetsen), *Handboek toetsing HAN S&B* (handvatten voor docenten en uniformiteit in procedures) en het *Opleidingsstatuut* waarin opgenomen: een omschrijving van de OWE's, het aantal te verkrijgen studiepunten en de beoordelingscriteria. Het geheel aan documenten geeft docenten, studenten en examinatoren inzicht in hoe SGM toetst, wat de procedures zijn, wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de kwaliteit van toetsing wordt bewaakt. De documenten zijn ontwikkeld met ondersteuning van het Service Centrum Onderwijs (SCO) van HAN. SCO heeft in 2011 de bestaande toetspraktijk van SGM geëvalueerd en op basis daarvan is een verbeterplan ontwikkeld (*Ontwikkel en verbeterplannen Toetsing, 2012*). Aandachtspunten waren onder andere aanbrengen van uniformiteit in beoordelingscriteria, vastleggen van de cesuur, niveaus aanbrengen in de competenties, meer kennistoetsen opnemen in het instrumentarium, ontwikkelen van toetsen door meer personen (vier-ogen principe), zicht krijgen op individuele prestaties in groepswork en interbeoordelaars-betrouwbaarheid verhogen. Uit de kritische reflectie en het gesprek met docenten blijkt dat zij actief bezig zijn met het verbeteren van de betrouwbaarheid en validiteit van toetsen: inzetten van meerdere beoordelaars, zoals bij het stage- en onderzoeksproject en de integrale toets aan het eind van de opleiding. Ook het formuleren van antwoordmodellen maakt het mogelijk om beoordelingen op elkaar af te stemmen. Het panel stelt vast dat de documenten een goede basis vormen voor de toetspraktijk van SGM. Ze bevatten de kaders en uitgangspunten die de docenten, examinatoren moeten toepassen bij het ontwikkelen van toetsen en bij het beoordelen. Het panel stelt vast dat de opleiding in de afgelopen twee jaar met deze documenten in de praktijk heeft gewerkt. Docenten zijn geschoold en getraind en hebben gediscussieerd over criteria en beoordelingsformats ontwikkeld. Het toetsbeleid en het daarbij behorende instrumentarium is nog duidelijk in ontwikkeling. De opleiding heeft in de afgelopen jaren beoordelingsformats ontwikkeld, doorontwikkeld en bijgesteld. Al doende werkt de opleiding aan een toetsinstrumentarium dat gemeenschappelijk gedragen wordt.

De opleiding meet op drie manieren of de student de competenties beheerst. In de OWE worden (deel)tentamens afgenomen waarmee de student aantoont dat hij de competentie beheerst. Tentamens kunnen bestaan uit kennistoetsen, een beroepsproduct (adviesrapport, portfolio, implementatieplan, een gezondheidsprofiel of een onderzoeksverslag) of een presentatie. Het aantal kennistoetsen is in het eerste jaar het grootst, daarna verschuift het accent in de toetsvormen van kennis en begrip naar toepassen, analyseren, creëren en evalueren.

Naast het toetsen van de OWE vinden drie integrale toetsen plaats (in samenhang toetsen van kennis, inzicht en vaardigheden): aan het eind van de propedeuse, een integrale toets in de hoofdfase en aan het eind van de hoofdfase (voorwaardelijk voor het behalen van het bachelor getuigschrift).

Het panel heeft tentamens ingezien en stelt vast dat deze representatief zijn voor de kennisgebieden en dat ze het vereiste hbo-niveau weerspiegelen.

Studenten met wie het panel sprak, vinden dat het duidelijk is waar zij op beoordeeld worden. De informatie is te vinden in de diverse documenten, op *Scholar* en in (stage)handleidingen. Studenten melden dat bij groepswork er door docenten specifiek gelet wordt op de individuele inbreng van studenten. Studenten moeten de hele groepsopdracht kunnen toelichten en niet alleen het deel dat zij zelf hebben gemaakt. De docent ziet in de voortgangsgesprekken met de projectgroepen toe op de inbreng van individuele studenten. Ook peerassessments leiden tot inzage in individuele prestaties van groepsleden. Het panel vernam tijdens het spreekuur voor studenten dat de informatie over toetsprocedures voor de februari-instroom nadrukkelijker onder de aandacht gebracht zou moeten worden van de studenten (beter voorlichten) en dat de feedback op gemaakte toetsen meer zou moeten inhouden, dan alleen maar het geven van de juiste antwoorden op de vragen. Studenten tonen zich in het algemeen tevreden over de toetsing (NSE 2012). De communicatie over de toetsresultaten kan aldus de studenten nog verbeterd worden (termijn van nakijken en afstemming tussen docenten over tijdstip van bekendmaken toetsresultaten).

Het panel heeft op basis van de gesprekken met docenten de indruk dat de opleiding serieus werk maakt van het verbeteren van de toetspraktijk en het borgen van de kwaliteit. De handboeken en procedures zijn daarbij een goed hulpmiddel. Docenten melden dat het verankeren van de procedures in de organisatie nu aandacht behoeft (consolideren van nieuwe werkwijzen).

De examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het toetsen en van het opleidingsniveau, stelt vast of een student voldoet aan alle eisen (vastgelegd in het OER) om in aanmerking te komen voor een bachelorgraad, stelt examinatoren aan, stelt vast of een student in aanmerking komt voor vrijstellingen en behandelt bezwaren van studenten ten aanzien van toetsing. De opleiding heeft voor het bewaken van de kwaliteit van het toetsen procedures vastgelegd. Sinds september 2011 heeft de examencommissie de taken ten aanzien van het toetsbeleid en kwaliteitsbewaking gemandateerd aan een toetscommissie. In het gesprek met de examencommissie en leden van de toetscommissie komt naar voren dat commissie en team veel aandacht besteden aan het invoeren van het toetsbeleid en kwaliteitsborging van toetsen en beoordelen. Het beleid en de randvoorwaarden zijn beschreven. In standaard 1 is beschreven dat de competenties scherper zijn omschreven en dat er handelingscriteria zijn vastgelegd voor elke competentie.

Het panel stelt vast dat toetscommissie en examencommissie de uitvoeringspraktijk monitoren. Zo worden in het interbeoordelaarsoverleg cases besproken, wordt de onderbouwing van de oordelen meer dan voorheen expliciet vastgelegd. Er wordt geïnvesteerd in scholing van leden van de toetscommissie en examencommissie. En in de netwerken van examencommissies en toetscommissies van de HAN worden ervaringen uitgewisseld. Voorts vindt in teamoverleggen afstemming plaats over competenties en toetsing daarvan. Teamleiders stellen vast wat op basis van de evaluaties en besprekingen verbeterd moet worden en de verantwoordelijken van de OWE's (de 'bloktrekkers') zien toe op de uitvoering ervan in de verschillende onderwijsenheden. Het panel heeft op basis van de gesprekken met het docententeam, de examen- en toetscommissie, de opleidingscommissie en kwaliteitszorg de stellige indruk dat de opleiding actief de kwaliteit van toetsen bewaakt. Verbeteracties zijn vastgelegd in de *Marsroute toetsing (2011)*. Het panel ziet dat de opleiding een goed systeem van toetsen heeft ontwikkeld en de uitvoering ervan monitort. De opleiding zet toetsdeskundigheid in en betreft daarbij ook leden van buiten de opleiding (één lid van de examencommissie komt uit het werkveld). Twee externe toezichthouders (leden van de beroepenveldcommissie HAN SGM) zien toe op de kwaliteit van de afstudeerdossiers en rapporteren hierover aan de directie.

De examencommissie heeft eindwerken beoordeeld (via steekproeftrekking) en oordeelt dat deze eindwerkstukken aan de maat zijn. Ook de toetscommissie is tevreden over de wijze waarop er nu beoordeeld wordt (bron: gesprek met examencommissie en toetscommissie). Het panel heeft op basis van het bestuderen van eindwerkstukken in enkele gevallen toch eindwerkstukken gezien, die naar het oordeel van het panel, niet voldoen aan het bachelorniveau. Daar gaat het panel hieronder verder op in.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Het eindniveau stelt de opleiding vast aan de hand van een afstudeerdossier. Daarin zijn alle deeltentamens van de OWE's op niveau 3 opgenomen, het stage- en onderzoeksproject en de integrale toets op eindniveau. Het panel heeft vijftien afstudeerdossiers ingezien van studenten. De integrale toets (een collegiaal gesprek over het vakgebied in de vorm van een sollicitatiegesprek) is door het panel moeilijk te beoordelen. Het panel vindt de vorm wel geschikt, maar voor een goed oordeel daarover is het beoordelen van bijvoorbeeld een video van zo'n gesprek gewenst. Het panel baseert zijn oordeel over het eindniveau op basis van het onderzoeksproject.

In de *Modulehandleiding Stage- en Onderzoeksproject HAN SGM (2012)* is het stage-afstudeertraject voor de student inzichtelijk beschreven. De stageopdracht dient een praktijkgericht onderzoek te zijn. Voordat de student aan het onderzoek mag beginnen moet de onderzoeksopdracht goedgekeurd zijn door de begeleidende docent. De student voert vervolgens het onderzoek uit en overlegt tussentijds met de bedrijfsbegeleider en begeleidend docent.

Het onderzoeksverslag, de presentatie en het eindgesprek over de opdracht leiden samen tot het eindoordeel over de onderzoeksoopdracht. Elk onderdeel moet ten minste met een voldoende zijn afgesloten. De student krijgt begeleiding van een docent uit een van de vijf kennisteams en van een bedrijfsbegeleider. De docent geeft het oordeel, de bedrijfsbegeleider geeft een advies. Een tweede docent beoordeelt onafhankelijk van de eerste beoordelaar het onderzoeksverslag.

Het panel heeft 15 afstudeerdossiers beoordeeld van studenten die in 2011 en 2012 zijn afgestudeerd. Deze studenten zijn dus afgestudeerd in een periode waarin de procedures en competenties zijn aangescherpt (zie standaard 1). Het panel stelt vast dat drie ervan naar het oordeel van het panel niet voldoen aan de basiskwaliteit van een bachelor. Het panel heeft gekeken naar onderzoeksdoel en kwaliteit van de onderzoeksvraag, de toegepaste methode, de methodische uitvoering van het werk en het resultaat (onderbouwd antwoord op de onderzoeksvraag). De drie werkstukken vertonen een of meer van de volgende zwakke elementen: slechte beheersing van Nederlandse taal, slechte redactie (werkstuk was moeilijk te lezen), methodologisch niet goed uitgewerkt (gemaakte keuzes zijn niet verantwoord of student is verzand in een beschrijving van een veelheid aan theorieën en methoden) en weinig kritisch over gebruikte methoden en reflectie op eigen onderzoek. Het ging om werkstukken die de opleiding met een 5,5 of 6 heeft beoordeeld (de ondergrens van het bachelorniveau). Het panel zou op basis van de gegevens waar het panel over beschikte tot een onvoldoende zijn gekomen. Het ontbreken van een uitgebreide motivering op de diverse beoordelingsonderdelen werd door het panel juist in deze situatie als een gemis ervaren.

De overige twaalf eindwerken zijn naar het oordeel van het panel op een adequate wijze beoordeeld. Het panel valt op dat er in de eindwerkstukken op beperkte wijze gebruik is gemaakt van internationale literatuur. Zeker daar waar dat gezien het onderwerp voor de hand had gelegen. Tevens kwam het panel een opdracht tegen die door een duo van studenten is uitgevoerd. De individuele bijdrage van studenten was in de beoordeling niet goed te traceren. In het gesprek met docenten is de beoordeling van groepswork besproken en het panel heeft het advies gegeven met duoproducties te stoppen.³

Alumni en werkveld

Uit evaluaties blijkt dat studenten tevreden zijn over het niveau van de opleiding (NSE 2012). Een groot deel van de respondenten vindt werk op hbo-niveau: 88 procent van de respondenten (*SGM Alumnionderzoek, 2012*). Daarvan is circa 50 procent werkzaam in een functie waarvoor de opleiding SGM vereist is. Alumni zijn aldus het onderzoek tevreden over het niveau van beheersing van de competenties. Specifiek noemen zij: creatief handelen, hanteren van complexe situaties, sociaal communicatief handelen, teamgericht samenwerken, verantwoordelijkheidsbesef en brede inzetbaarheid. Het werkveld voor SGM'ers is vooral te vinden in de sport- en/of gezondheidssector. Driekwart van de ondervraagden (*HAN SGM Werkveldonderzoek, 2013*) meldt dat SGM een passende vooropleiding is voor de werkzaamheden die worden verricht.

³ De opleiding is ten tijde van de visitatie reeds bezig het afstuderen in duo's af te bouwen.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding de afgelopen drie jaar een goed doordacht toetsbouwwerk heeft ontwikkeld. Het toetsbeleid zal in de praktijk nog verder doorontwikkeld worden (interpretatie van criteria, weging van criteria, discussie over cesuur). Ook heeft de opleiding in de afgelopen jaren beoordelingsformats ontwikkeld, doorontwikkeld, bijgesteld en verfijnd. Dat geldt ook voor de beoordeling van de eindwerkstukken. Het panel heeft afstudeerdossiers gezien die beoordeeld zijn aan de hand van beoordelingscriteria uit 2011 en bijgestelde criteria in 2012. De eindwerken van deze studenten (afgestudeerd in 2011 en 2012) zijn gebaseerd op een onderwijsprogramma waarin de aangescherpte competenties en criteria nog niet volledig waren verwerkt. Het onderwijsprogramma is in de periode 2011 - 2013 op onderdelen aangepast. Tijdens de visitatie heeft het panel verbeterde beoordelingsformats ingezien die in 2013 zijn gebruikt bij het afstuderen. Om een compleet beeld te krijgen van de beoordelingspraktijk en de ontwikkelingen daarin, heeft het panel besloten zijn oordeel over het eindniveau van de opleiding SGM mede te baseren op afstudeerdossiers van 2013. Daartoe heeft het panel additioneel tien afstudeerwerkstukken bestudeerd van de groep studenten die is afgestudeerd in juli 2013. De beoordeling van deze tien geselecteerde scripties varieert van 5,5 - 6,5 (zes scripties) en hoger dan 7 (vier scripties). Het panel komt tot vergelijkbare oordelen als de eerste en tweede beoordelaar van de HAN. De beoordelingsformulieren zijn volledig en helder ingevuld en het panel kan zich in grote mate vinden in de beoordelingen en commentaren van de beoordelaars.

Het panel heeft in totaal vijftien afstudeerwerkstukken gezien. Van de afstudeerjaren 2011 en 2012 zijn er drie van de vijftien naar het oordeel van het panel niet aan de maat. De tien scripties van het afstudeerjaar 2013 zijn alle aan de maat en adequaat beoordeeld door de opleiding SGM. Het panel komt op basis van de tien bestudeerde aanvullende scripties tot de conclusie dat de opleiding inderdaad een forse verbetering heeft gerealiseerd ten opzichte van de beoordelingen van de scripties in 2011 en 2012. Dit betreft enerzijds het gebruik van de beoordelingsformulieren en de commentaren op de scripties en anderzijds de kwaliteit van de beroepsproducten van studenten van wie de eindwerkstukken door de opleiding laag zijn gewaardeerd. De oordelen over de laaggewaardeerde eindwerkstukken (afstudeerperiode juli 2013) heeft de opleiding, in de ogen van het panel, voldoende onderbouwd. Het panel zou in deze gevallen ook tot een voldoende oordeel zijn gekomen. Het panel stelt vast dat de opleiding de basiskwaliteit van het bachelorniveau bewaakt. Het panel kan er begrip voor hebben dat de opleiding de scripties in 2011 en 2012 milder heeft beoordeeld dan in 2013. Immers niet alle studenten van de afstudeercohorten 2011 en 2012 hebben het aangescherpte onderwijsprogramma SGM gevolgd.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	Goed
2 Onderwijsleeromgeving	Goed
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Weging van de oordelen op de drie standaarden op basis van de motivering bij de standaarden en volgens de beslisregels van NVAO:

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een 'onvoldoende' bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste twee standaarden als goed worden beoordeeld, waaronder in elk geval in standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste twee standaarden als excellent worden beoordeeld, waaronder in elk geval in standaard 3.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Sport, Gezondheid en Management van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Standaard 1

Geen opmerkingen

Standaard 2

Geen opmerkingen

Standaard 3

Aandacht voor de motivering van het eindcijfer bij afstuderen. Zeker als het gaat om oordelen op de grens van geslaagd / niet geslaagd.

Rollen van eerste beoordelaar en tweede beoordelaar bij scripties duidelijk beschrijven in de procedure beoordeling eindwerkstukken (onafhankelijk van elkaar beoordelen van scripties).

Heroverwegen van afstuderen in duo's. De beoordeling van individuele bijdragen van studenten goed borgen. Het panel is er voorstander van in de eindfase de student individueel te laten afstuderen.

Verdere implementatie en doorontwikkeling van reeds voorgenomen verbetertrajecten zoals de *Marsroute Toetsing*. Daarbij adviseert het panel de opleiding tijd te nemen voor consolidatie van toetsbeleid en curriculum. (Door even stil te staan kom je ook weer vooruit.)

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

1 Beroepstaken

Tijdens de opleiding SGM werkt de student aan zes Beroepstaken. Beroepstaken zijn een deelcontext van het toekomstige werkveld van de SGM'er. Binnen deze Beroepstaken ontwikkelt de student competenties die nodig zijn om te kunnen functioneren als beginnend beroepsbeoefenaar. De Beroepstaken van de opleiding SGM zijn:

- Bestuur & Beleid
- Management & Organisatie
- Ondernemen & Commercie
- Advies & Consultancy
- Voorlichting & Communicatie
- Coaching & Begeleiding

2 Competenties

Om goed te kunnen functioneren als beginnend beroepsbeoefenaar dient de student de volgende tien competenties te beheersen:

Besturen

De SGM'er oefent op systematische wijze invloed uit op cliënten, gericht op veranderingen die leiden tot bevordering van gezondheid, prestatie en/of welzijn zonder daadwerkelijk bevoegd te zijn voor de implementatie van deze (verandering)processen.

Managen

De SGM'er management processen ten aanzien van de gezondheid van het individu en organisatie (case- en verzuimmanagement), organisatie van projecten (project- en evenementenmanagement) en de doelmatigheid en doeltreffendheid van operationele processen in sport en gezondheid (facilitair en operationeel management).

Ondernemen

De SGM'er verricht activiteiten gericht op het maatschappelijk verantwoord opzetten en voeren van een (eigen) organisatie en waarbij klant- en marktgerichtheid centraal staan.

Voorlichten / Communiceren

De SGM'er initieert, ontwikkelt, brengt ten uitvoer en evalueert op systematische wijze interventies gericht op het motiveren van cliënten om te komen tot een ander gedrag met als doel verbetering van gezondheid, prestatie en/of welzijn.

Begeleiden

De SGM'er stelt op basis van een probleemanalyse een programma op gericht op bevordering van gezondheid, prestatie en/of welzijn, voert dit programma uit en evalueert waarbij maximaal rekening wordt gehouden met de doelstellingen en mogelijkheden van de cliënt.

Adviseren

De SGM'er geeft op systematische wijze adviezen die leiden tot bevordering van prestatie, functioneren en/of welzijn bij specifieke doelgroepen en/of organisaties. Zonder daarbij daadwerkelijk bevoegd te zijn voor de implementatie van deze (verander)processen.

Kennisontwikkeling

De SGM'er signaleert de noodzaak tot verandering en ontwikkelt aan de hand van concepten en praktijkervaringen impulsen gericht op vernieuwing en het oplossen van knelpunten in beroepenvelden en maatschappij; versterkt ontwikkeling eigen bekwaamheden, kenniscirculatie en innovatief denken.

Werken aan kwaliteit

De SGM'er levert een continue bijdrage aan monitoring en ontwikkeling van kwaliteit gericht op het verbeteren van processen, procedures en producten; versterkt verantwoordingsbereidheid.

Samenwerken in professionele relaties

De Schmier levert een actieve bijdrage om de samenwerking te bevorderen gericht op het behalen van gemeenschappelijke doelen; versterkt onderlinge communicatie.

Professionele ontwikkeling

De SGM'er levert geeft vorm aan een persoonlijke loopbaan en maakt zijn werk uitdagend, betekenisvol en heeft er plezier in; versterkt vitaliteit en gezondheid.

3 Handelingscriteria

Om een concreter beeld te geven van de competenties, heeft de opleiding bij iedere competentie handelingscriteria geformuleerd. Bij iedere onderwijseenheid (OWE) zijn een aantal dominante handelingscriteria aangestipt die centraal staan bij de competenties van de betreffende OWE. Deze dominante handelingscriteria vormen het uitgangspunt voor de beoordelingscriteria en geven een globale indruk waarop wordt beoordeeld in de OWE.

Totaaloverzicht van de handelingscriteria per competentie.

Besturen
De SGM'er:
1. Is in staat te abstraheren
2. Kan problemen analyseren en definiëren, weet problemen te verhelderen
3. Is in staat om meningen en keuzes te beargumenteren en te onderbouwen
4. Weet te bemiddelen en te onderhandelen, zonder doelstellingen en belangen uit het oog te verliezen
5. Weet bij conflicten en weerstanden conflicthantering toe te passen
6. Is in staat te emanciperen en weet een sociale koppeling te maken
7. Is ondernemend
8. Kan notities schrijven en voorstellen presenteren aan alle doelgroepen
9. Kan te allen tijden zelfreflectie toepassen

Managen
De SGM'er:
1. Kan mondeling en schriftelijk communiceren en rapporteren
2. Kan concretiseren om te komen tot probleemdefiniëring
3. Weet conflicthantering toe te passen
4. Kan netwerken
5. Is ondernemend
6. Kan projectmatig werken
7. Is verantwoordelijk
8. Is gericht op samenwerking
9. Weet te allen tijden zelfreflectie toe te passen

Voorlichten
De SGM'er:
1. Werkt systematisch en methodisch
2. Redeneert vanuit een interdisciplinair en multicausaal perspectief
3. Werkt vanuit gedragsveranderingmodellen
4. Is geloofwaardig en betrouwbaar

Begeleiden
De SGM'er:
1. Werkt methodisch en doelgericht (stelt SMART doelen)
2. Handelt naar wetenschappelijke modellen en onderbouwing; weet dit te verantwoorden
3. Ziet coachen als een interventie
4. Toont empathie en handelt integer
5. Hanteert verschillende vormen van feedback

6. Motiveert en stimuleert teneinde compliance te realiseren
7. Reflecteert op eigen handelen
8. Evalueert op product en
9. Procesniveau

Adviseren
De SGM'er:
1. Past technische adviesvaardigheden toe: engineering, projectmanagement, planning, marketing, productie, personeel, financiën, systeemanalyse
2. Past inter-persoonlijke vaardigheden toe: assertiviteit, behulpzaamheid, confrontatie, luisteren, managementstijl, groepsprocessen
3. Past algemene adviesvaardigheden toe:
• Onderhandelt over behoeften
• Biedt het hoofd aan gemengde motieven
• Zoekt oplossingen voor bezorgdheid over verlies van aanzien en invloed
• Realiseert contractering met meerdere partijen
• Brengt analyseniveaus aan de oppervlakte
• Houdt zich bezig met het politieke klimaat
• Weerstaat de drang naar volledigheid van gegevens
• Beschouwt het vraaggesprek als een interventie
• Comprimeert gegevens
• Identificeert en kan omgaan met verschillende vormen van weerstand
• Presenteert gegevens over personen en organisatie.
• Leidt groepsbijeenkomsten
• Richt zich op hier-en-nu-keuzes
• Is in staat professionele en persoonlijke context te scheiden

Kennisontwikkeling
De SGM'er:
Literatuuronderzoek
1. Houdt bij ontwerpen van onderzoeksvorstellen/ rapporten rekening met de haalbaarheid en hanteerbaarheid
2. Houdt vakliteratuur bij en doet literatuur- onderzoek naar nieuwe trends en ontwikkelingen
3. Neemt deel aan professionele netwerken
Gegevens verzamelen
4. (Evalueert en onderzoekt)
5. Inventariseert nauwkeurig, volledig en objectief
Gegevens analyseren
6. 'Analyseert' casussen en dossiers
7. Kijkt kritisch naar eigen handelen
8. En dat van de organisatie.
Interpretatie
9. Verantwoordt keuzes/ werkwijze met behulp van wetenschappelijke kennis
10. Onderbouwing is helder, logisch consistent en actueel
11. Meerdere bronnen zijn gebruikt voor de onderbouwing
Rapportage
12. Doet voorstel dat generaliseerbaar is naar andere situaties

Ondernemen
De SGM'er:
1. Is creatief en innovatief (createur van nieuwe sportontwikkelingen/producten/ bedrijfsprocessen)
2. Improviseert adequaat, is creatief
3. Functioneert in onverwachte situaties
4. Durft risico's aan te gaan, heeft durf om uiteindelijk een herkenbaar voordeel voor de organisatie te behalen
5. Weet zodanige acties te ontwikkelen dat sportconsumenten aan de organisatie gebonden worden en weet deze nog meer te boeien
6. Heeft inzicht in de motieven, behoeften en mogelijkheden (o.a. financieel, fysiek, bereikbaarheid) van de consument en sponsor die de beleidskeuze beïnvloeden
7. Denken en handelen in "win-win" situaties
8. Handelt proactief
9. Werkt zelfstandig

Werken aan kwaliteit
De SGM'er:
1. Handelt volgens een methodisch/ cyclische benadering van verbeterprocessen volgens de stappen: Plan (planning)
Do (uitvoering), Check (toetsing), Act (vervolgactie), Stelt SMART doelen,
2. Maakt activiteitenplan
3. Maakt gebruik van toetsinstrumentaria

Samenwerken (in professionele relaties)
De SGM'er:
1. Kan luisteren naar wat anderen beweegt
2. Respecteert de knowhow van andere professionals
3. Handelt integer
4. Hanteert gemeenschappelijke taal
5. Stelt belangen van organisatie voorop
6. Stemt eigen handelen af op anderen
7. Bewaakt grenzen van het eigen professioneel handelen
8. Heeft overtuigingskracht en bevordert teamgeest

Professionele ontwikkeling
De SGM'er:
1. Gebruikt adequate meetinstrumenten
2. Maakt heldere SWOT-analyse
3. Communiqueert een helder zelfbeeld dat reëel is
4. Toont omgevings sensitiviteit
5. Toont initiatief
6. Stelt heldere, effectieve en haalbare doelen (SMART)
7. Evalueert doelen en stelt bij; laat eigen ontwikkelresultaten zien en vergelijkt deze met doelen (= verantwoordingsbereid)
8. Toont ambities aan omgeving en weet omgeving te enthousiasmeren; draagt resultaten en eigen welbevinden uit en enthousiasmeert daarmee omgeving
9. Creëert draagvlak en mogelijkheden om doelen te bereiken (financieel, ondersteuning, feedback/begeleiding, omstandigheden)
10. Toont doorzettingsvermogen
11. Betreft omgeving

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma, Curriculum Sport, Gezondheid en Management (SGM) 2012 - 2013

I. Uitstroomprofiel sportmanagement

De semesters in hoofdfase 2 en hoofdfase 3 kunnen ook in omgekeerde volgorde worden gevolgd

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Hoofdfase 3 (60 EC)	Minor (30 EC)		Onderzoeksstage A&C (30 EC) Uitstroomprofiel: sportmanagement	
Hoofdfase 2 (60 EC)	Verandermanagement , Advies en Implementatie A&C (7,5 EC)	Bestuur en Ethiek B&B (7,5 EC)	Praktijkgericht Handelen & Onderzoek A&C (15 EC)	
	Strategie en Organisatie M&O (7,5 EC)	Strategische Sportsponsoring O&C (7,5 EC)	De SGM'er in de praktijk (stage) V&C (15 EC) Uitstroomprofiel: sportmanagement	
Hoofdfase 1 (60 EC)	Arbeid en Gezondheid A&C (7,5 EC)		Evenement-management M&O (7,5 EC)	
			Kwaliteitszorg in Sportorganisaties B&B (7,5 EC)	
	Financieel management in de Sport M&O (7,5 EC)	Casemanagement B&C (7,5 EC)	Analyse van gezondheid en Gedragsverandering V&C (7,5 EC)	
	Student Company O&C(15 EC)			
Propedeuse (60 EC)	De SGM-er Centraal M&O (15 EC)	Communicatie V&C (7,5 EC)	Leefstijlbegeleiding B&C (7,5 EC)	Besturen van Organisaties B&B (7,5 EC)
		Sportbeleid B&B (7,5 EC)	Marketing en Sportbusiness O&C (7,5 EC)	Samen gezonder A&C (7,5 EC)

	Bestuur en beleid
	Advies en consultancy
	Management en organisatie
	Ondernemen en commercie
	Voorlichting en communicatie
	Begeleiding en coaching
	Niet direct toeschrijfbaar aan beroepstaak; afhankelijk invulling student

II. Uitstroomprofiel Health Promotion

De semesters in hoofdfase 2 en hoofdfase 3 kunnen ook in omgekeerde volgorde worden gevolgd

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Hoofdfase 3 (60 EC)	Minor (30 EC)		Onderzoeksstage A&C (30 EC) Uitstroomprofiel: health promotion	
Hoofdfase 2 (60 EC)	Verandermanagement, Advies en Implementatie A&C (7,5 EC)	Bestuur en Ethiek B&B (7,5 EC)	Praktijkgericht Handelen & Onderzoek A&C (15 EC)	
	Begeleiding en Coaching B&C (7,5 EC)	Gezondheidsinterventies in de praktijk V&C (7,5 EC)	De SGM'er in de praktijk (stage) V&C (15 EC) Uitstroomprofiel: health promotion	
Hoofdfase 1 (60 EC)	Arbeid en Gezondheid A&C(7,5 EC)		Evenement-management M&O(7,5 EC)	
			Kwaliteitszorg in Sportorganisaties B&B (7,5 EC)	
	Financieel management in de Sport M&O 7,5 EC)	Casemanagement B&C (7,5 EC)	Analyse van gezondheid en Gedragsverandering V&C (7,5 EC)	
Student Company O&C (15 EC)				
Propedeuse (60 EC)	De SGM'er Centraal M&O (15 EC)	Communicatie V&C (7,5 EC)	Leefstijlbegeleiding B&C (7,5 EC)	Besturen van Organisaties B&B (7,5 EC)
		Sportbeleid B&B (7,5 EC)	Marketing en Sportbusiness O&C (7,5 EC)	Samen gezonder A&C (7,5 EC)

Bestuur en beleid
Advies en consultancy
Management en organisatie
Ondernemen en commercie
Voorlichting en communicatie
Begeleiding en coaching
Niet direct toeschrijfbaar aan beroepstaak; afhankelijk invulling student

Curriculum F-instroom SGM

De studenten die starten in februari volgen in het eerste en het tweede jaar van de opleiding het programma in een iets andere volgorde. Het derde en vierde jaar van de opleiding zijn gelijk aan die van studenten die regulier instromen.

	Periode 1 (februari)	Periode 2	Periode 3 (september)	Periode 4
Hoofdphase 1	Evenement-management M&O (7,5 EC)		Arbeid en Gezondheid A&C (7,5 EC)	
	Kwaliteitszorg in Sportorganisaties B&B (7,5 EC)			
	Analyse van gezondheid en Gedragsverandering V&C (7,5 EC)		Financieel management in Sportorganisaties M&O (7,5 EC)	Casemanagement B&C (7,5 EC)
			Student company O&C (7,5 EC)*	
Propedeuse	Marketing & Sportbusiness O&C (7,5 EC)	Besturen van organisaties B&B (7,5 EC)	De SGM'er centraal M&O (15 EC)	Communicatie V&C (7,5 EC)
	Leefstijlbegeleiding B&C (7,5 EC)	Samen gezonder A&C (7,5 EC)		Sportbeleid B&B (7,5 EC)

*De studielast van de OWE Student Company is voor de F-instroom verdeeld over hoofdphase 1 en 2. Het totale aantal van 15 studiepunten wordt aan het einde van de module toegekend.

Opleidingsprofiel: de basis

Aan het voorliggende curriculum ligt een –uitgebreid- competentiebouwwerk ten grondslag. Dit is de basis op grond waarvan het curriculum is gebouwd. Hieraan wordt nog de laatste hand gelegd.

Kenmerken van dit competentiebouwwerk, ook wel opleidingsprofiel genoemd:

- Iedere OWE valt onder een beroepstaak
- Bij iedere beroepstaak hoort één specifieke competentie (afgeleid van beroepsprofielen)
- Er zijn 4 generieke competenties geformuleerd (afgeleid van Dublin Descriptoren)
- Alle competenties zijn op 3 niveaus uitgewerkt

Generieke competenties zijn toebedeeld aan OWE's op basis van een logische inhoudelijke plek en daarnaast op dusdanige wijze dat het plaatje in evenwicht is: verdeeld over de jaren.

Informatie over oudere versies van het curriculum SGM (voor studenten met vertraging) is te vinden op HAN insite : <https://www1.han.nl/insite/ggm/isb/> onder het tabblad 'onderwijs'

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris hbo-bacheloropleiding Sport, Gezondheid en Management - Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Nadere informatie over de achtergronden van de leden van het beoordelingspanel en secretaris:

De heer W. Ludeke, voorzitter

De heer Ludeke is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van sport en bewegen / een deel van het specifieke werkveld van de SGM'er. Hij is bestuurslid NOC*NSF, aandachtsveld gehandicaptensport. Binnen het NOC*NSF is hij tevens bestuurslid van de adviescommissie Topsport en (tot eind 2008) bestuurslid NISB (Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen). Sinds 2003 is hij voorzitter van het Nationaal Paralympisch Comité, dat verantwoordelijk is voor de uitzending van de Paralympische zomer- en winterploegen. De heer Ludeke is voorzitter van het College van Bestuur van de Stichting "De Onderwijsspecialisten"; het bevoegd gezag van 17 cluster-3 en 4 scholen met in totaal ongeveer 3000 leerlingen en 800 medewerkers. Sinds 2010 is hij lid van het College van Bestuur van de PO-Raad; de branche-organisatie voor het Primair Onderwijs, waarbij de besturen van de scholen voor basis- en (voortgezet) speciaal onderwijs zijn aangesloten. Zijn hoofdportefeuille is het (voortgezet) speciaal onderwijs. Hij heeft diverse publicaties met name op het gebied van het speciaal onderwijs op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Ludeke onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1980 - 2007 Diverse managementcursussen gericht op leiderschap, financieel management, etc.
1973 – 1977 Christelijke Academie Lichamelijke Opvoeding te Arnhem
1969 - 1971 HBS-A

Werkervaring:

2006 – heden Voorzitter College van Bestuur stichting "De Onderwijsspecialisten"
1997 – 2006 Algemeen directeur SG Mariëndael, tevens voorzitter centrale directie
1988 – 1997 Directeur voortgezet speciaal onderwijs SG Mariëndael
1977 – 1988 Docent bewegingsonderwijs SG Mariëndael (cluster-3 school voor leerlingen met een lichamelijke, meervoudige of verstandelijke beperking en chronisch zieke leerlingen), vanaf 1988 ook adjunct-directeurschap

Overig:

2010 – heden Voorzitter van het Jeugdsportfonds Arnhem (Het Jeugdsportfonds stelt kinderen en jongeren waarvan de ouders in een uitkeringssituatie verkeren financieel in staat lid te worden van een sportvereniging)
2010 – heden Lid van het College van Bestuur van de PO-Raad
2007 – heden Lid Stuurgroep Regionaal Netwerk Passend Onderwijs Arnhem e.o.
2007 – heden Lid Regiegroep Regionaal Netwerk Passend Onderwijs in Arnhem, Deventer, Apeldoorn, Gelderse Vallei en voor de Reformatorische scholen in de kamer Ede e.o.
2006 – 2010 Portefeuillehouder Taakgroep Arbeidstoeleiding LVC3
2005 – heden Lid Lerende Regio Arnhem e.o., een samenwerking tussen de regionale VO en MBO-instellingen
2005 – heden Bestuurslid Samenwerkingsverband VO Arnhem e.o. 13.1, waarvan vanaf 2010 als voorzitter
2004 – heden Voorzitter Stichting Hersenletsel Gelderland
2004 – 2010 Bestuurslid LVC3, landelijke koepelorganisatie voor cluster-3 onderwijs
2003 – heden Initiatiefnemer en voorzitter organisatiecomité van "Hét Congres", een jaarlijks landelijk speciaal onderwijscongres, waarvan de laatste twee jaar met een gecombineerd cluster-3 en 4 aanbod
2003 – heden Lid van het Algemeen Bestuur van de sportkoepel NOC*NSF

- 2003 – heden Voorzitter van het Nationaal Paralympisch Comité
- 1999 – 2003 Lid Algemeen Bestuur van Gehandicaptensport Nederland
- 1998 – heden Voorzitter Regionaal Expertise Centrum (REC) Groot Gelre (Het REC Groot Gelre is een cluster-3 REC en een federatief samenwerkingsverband tussen 20 Gelderse scholen voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking en aan chronisch zieke leerlingen).
- 1994 – 1998 Vice-voorzitter Nederlandse Vereniging voor Supported Employment
- 1993 – 1999 Oprichter en voorzitter stichting SARA (Samenwerking Arbeid Regio Arnhem), een toelidingsproject naar arbeid voor leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking

De heer drs. R. Boer

De heer Boer is ingezet als panellid vanwege zijn expertise op het gebied van sport en bewegingswetenschappen en zijn onderwijsdeskundigheid door zijn ervaring als projectmedewerker aan een hogeschool in het kader van opleidingen op het gebied van gezondheid, en sport- en bewegingswetenschap. Sinds 2005 is hij werkzaam bij het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging, waar hij eerst verantwoordelijk was voor het ontwikkelen en intern borgen van implementatiestrategieën in de werkprocessen, daarna voor inhoudelijke, personele en financiële aspecten van de programma's die worden uitgevoerd binnen de sector. Als MT-lid was hij verantwoordelijk voor de volledige programmering van NISB. Sinds november 2012 is hij algemeen directeur. Hij heeft jarenlange ervaring in sport en daarmee samenhangende deelgebieden, zowel theoretisch als in de praktijk. Voor deze visitatie is de heer Boer individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1995 Doctoraalaantekening Sportpsychologie
- 1988 – 1995 Bewegingswetenschappen aan de V.U. te Amsterdam; afstudeerrichting: Psychologie m.b.t. bewegen; nevenrichting: Gezondheidskunde
- 1982 – 1988 VWO in Wageningen

Cursussen:

- 2004 – 2005 Projectmanagement voor Projectleiders (IPMA-certificaat)
- 2003 Summerschool 'Werken met Ketens en Netwerken'
- 2000 – 2001 Physical Rehabilitation trainer A-B
- 2001 Toetsing en assessment
- 1995 Voortgezette docenten scholing
- 1995 Sport en coaching
- 1994 Mentale training en begeleiding van teamsporters
- 1993 Mentale training en begeleiding

Werkervaring:

- 2012 – heden CEO / Algemeen directeur Nederlands Instituut voor Sport en Beweging
- 2008 – 2012 Manager Program Office Nederlands Instituut voor Sport en Beweging en lid MT
- 2006 – heden Nederlands Instituut voor Sport en Beweging, Sectormanager en lid MT, trekker van het project Nationaal Actieplan Sport en Beweging
- 2005 – 2006 Manager Implementatie en professionaliseringscentrum van het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging
- 2002 – 2006 Trainer-coach 1e selectie korfbal league team Blauw Wit Amsterdam.
- 2002 – 2005 Senior Beleidsmedewerker bij het Ministerie van VWS. Werkzaam bij de directie Sport, afdeling Breedtesport
- 2000 – 2001 Trainer-coach hoofdklasse korfbalteam Oost Arnhem

- 1998 – 2002 HAN, faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij, manager van een kennisknooppunt waar opleiding en werkveld elkaar ontmoeten
- 1998 – 2002 HAN Projectmedewerker met als doel onderzoeken van mogelijkheden te starten met een nieuwe hbo-opleiding Sport Gezondheid en Management (SGM), daarna ontwikkeling van deze opleiding en start in 2002 – 2003
- 1998 – 2001 HAN Projectmedewerker Preventieve Gezondheidszorg en Gezondheidsbevordering, gericht op het zodanig vernieuwen van de paramedische opleidingen dat preventie expliciet en modelmatig een rol speelt
- 1996 – 2003 Medeoprichter, vennoot van V.O.F. Chiron; dienstverlening op het terrein van prestatieverbetering, advisering, begeleiding, training en coaching op het gebied van sport, studie, werk en algemene ontwikkeling
- 1995 – 1997 Maken voorlichtingsvideo voor ouders van getalenteerde kinderen i.h.k.v. het project talentherkenning & ontwikkeling van het NOC*NSF (sector Sport en Ontwikkeling).
- 1995 – 1997 Organisatorische leiding over de intervisiegroep van de Vereniging Sport Psychologie Nederland (onder toezicht NOC*NSF).
- 1995 – 1997 Extern deskundige NOC*NSF. Lid van projectgroep (sector Topsport) voor leidraad mentale training en begeleiding nationale teamsportselecties

De heer J. de Jong PhD

De heer De Jong is ingezet vanwege zijn onderwijsdeskundigheid op het gebied van sport- en gezondheidsmanagement en vanwege zijn inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. De heer De Jong werkt als lector Healthy Lifestyle, Sports and Physical Activity aan Hanzehogeschool Groningen. Daarnaast is hij projectleider van European Bachelor Physical Activity and Lifestyle Counselling. Vanuit dit project heeft hij contacten met de Verenigde Staten en is hij gevraagd te participeren in een Tempus-project, om de opgedane expertise op het gebied van Health Enriching Physical Activity toe te passen binnen Physical Education programs in Oost-Europa (Oekraïne, Georgië, Rusland en Litouwen). De heer De Jong is tevens nauw betrokken bij European Master in Health and Physical Activity. Ook maakt hij deel uit van het Nederlandse consortium inzake JPI DEDIPAC en is hij vertegenwoordiger binnen EIP AHA/A3. Voor deze visitatie heeft de heer De Jong onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2009 Promotie Medische Wetenschappen - Rijksuniversiteit Groningen
- 1992 – 1995 Bewegingswetenschappen - Rijksuniversiteit Groningen
- 1988 – 1992 Academie voor Lichamelijke Opvoeding Groningen
- 1982 – 1988 Atheneum - Andreas College Drachten

Werkervaring:

- 2003 – heden Hanzehogeschool Groningen:
 - 2012 – heden Lector Healthy Lifestyle, Sports and Physical Activity
 - 2012 – heden Projectleider ontwikkeling landelijke master Healthy Lifestyle
 - 2010 – heden Projectleider European Bachelor 'Physical Activity and Lifestyle Counselling' (PALC)
 - 2010 – heden Projectcoördinator European Bachelor 'Physical Activity and Lifestyle Counselling' (PALC)
 - 2010 – heden Coördinator kenniswerkplaats 'Sport- en Bewegingsstimulering'
 - 2010 – heden Hoofddocent Instituut voor Sportstudies
 - 2003 – heden Docent SportGezondheid en afstudeerbegeleider
 - 2004 – 2006 Teamleider major SportGezondheid (SG), Instituut voor Sportstudies
- 2002 – 2003 Docent Bewegingswetenschappen - Rijksuniversiteit Groningen

- 1995 – 2000 Projectmedewerker - Groninger Actief Leven Model (GALM), werkzaam voor de Rijksuniversiteit Groningen en het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB)
- 1993-2005 Judotrainer en coach - Atleten variërend van regionaal tot Olympisch niveau
- Overig:*
- 2012 – heden Lid JPI DEDIPAC (Knowledge Hub on the DEterminants of Diet and Physical Activity)
- 2012 – heden Vertegenwoordiger EIP AHA/A3 (European Innovation Partnership Active and Healthy Ageing)
- 2011 – heden Projectleider European Bachelor Physical Activity and Lifestyle Counselling
- 2009 – heden Reviewer Preventive Medicine

Publicaties (meer op aanvraag):

- Magnée T, Burdorf A, Brug J, Kremers SPM, Oenema A, van Lenthe FJ, and the Obesity Prevention Working Group co-authors: van Assema P, Ezendam NPM, van Genugten L, Hendriksen I, Hopman-Rock M, Jansen W, de Jong J, Kocken P, Kroeze W, Kwak L, Lechner L, de Nooijer J, van Poppel M, Robroek SJW, Schreurs H, van Sluijs E, Steenhuis IJM, van Stralen MM, Tak NI, te Velde S, Vermeer WM, Wammes B, van Wier MF. For better or worse: Synthesis of equity-specific subgroup analyses of 26 Dutch intervention studies for obesity prevention and promotion of physical activity and a healthy diet. Accepted for Publication American Journal of Preventive Medicine April 2013.
- De Jong J, Lemmink KAPM, Stevens M. Deelname aan een sport- en spelprogramma ter verbetering van de cardio-respiratoire fitheid bij ouderen. Hoofdstuk 11, p.163-180. In: EEH van Wegen, P Calders, JJXR Geraets, J Nijs, C Veenhof, CP van Wilgen (red.). Jaarboek Fysiotherapie/ Kinesitherapie 2011. Bohn Stafleu van Loghum, Nederland.
- De Jong J, Lemmink KAPM, Longitudinal changes in heart rate after participating in the Groningen Active Living model (GALM) recreational sports program. Journal of Sports Sciences 2009;27(9):975-983.
- De Jong J. Bijdrage jaarboek Sport: beleid en onderzoek editie 2008-2009. WJH Mulier Instituut. Het Groninger Actief Leven Model bevordert sportieve activiteit en fitheid van ouderen, 2009.

De heer Y.K. Man

De heer Man is ingezet als studentlid. Hij volgt de hbo-bacheloropleiding Sport & Management bij Hanzehogeschool Groningen, waar hij groepscontactpersoon en lid van klankbordgroepen is. Tevens is de heer Man lid van Hanze Honours College. Hij werkt momenteel bij het Instituut voor Sportstudies, Kennisinstelling als management trainee. De heer Man is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is de heer Man aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2009 – heden Hanzehogeschool Groningen - Sport & Management
- 2005 – 2008 Rijksuniversiteit Groningen - Bewegingswetenschappen
- 2002 – 2005 Rijksuniversiteit Groningen - Technische bedrijfswetenschappen
- 2001 – 2002 Rijksuniversiteit Groningen - Bedrijfskunde

Werkervaring:

- 2013 – heden Management Trainee – Hanzehogeschool - Instituut voor Sportstudies, Kennisinstelling, Groningen
- 2012 Stagiair - Stichting Eurovoetbal, Sportevenement, Groningen
- 2011 Stagiair - Sportief Negentig, Fitnesscentrum, Groningen
- 2009 – 2013 Employee customer support, Technical support - Ziggo, Groningen
- 2004 – 2010 Trainer, administratief medewerker, operationeel manager - Spartan Fights, Sportschool, Groningen

De heer drs. ing. A.G.M. Horrevorts

De heer Horrevorts is ingezet als auditor NQA. Hij bezit auditorkwaliteiten vanwege jarenlange visitatie-ervaring in uiteenlopende beroepenvelden in het (hoger) onderwijs en hij is getraind als auditor hoger onderwijs door het volgen van cursussen bij INK en Lloyd's Register. In 2000 volgde hij de postgraduate course 'Institutional Management and Change in Higher Education' aan het Centre for Higher Education Policy Studies (CHEPS), Universiteit Twente en Open University, Engeland. De heer Horrevorts heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding en training:

2004	Training INK-auditor
2000	Certificaat Post graduate course 'Institutional Management and Change in Higher Education' van het Centre for Higher Education Policy Studies (CHEPS), Universiteit Twente en de Open University, Engeland.
1977 – 1983	Sociale Geografie, Vrije Universiteit te Amsterdam
1969 – 1973	Metaalkunde, HTS te Utrecht
1963 – 1968	HBS-B, Pius X College, Almelo

Werkervaring:

2004 – heden	Senior auditor NQA.
2000 – 2003	HBO-raad, afdeling Kwaliteitszorg. Secretaris van diverse visitatiecommissies: CMV, SJD, Technische Natuurkunde, Voortgezette opleiding Theater, Tuinbouw en Akkerbouw en de visitatiecommissie Landelijke Publieke Omroep.
1993 – 2000	Programmamedewerker hoger (beroeps)onderwijs en ontwikkelingssamenwerking, Nuffic. Beheren van onderwijsprojecten aan universiteiten in de Filippijnen, India en Bangladesh.
1985 – 1992	Projectleider 'ontwikkelingseducatie' in een project van de stichting Tool, HBO-raad en Nuffic. Ontwikkelen van educatief materiaal in samenwerking met HTS-en. Thema: Techniek en samenleving / internationalisering / ontwikkelingssamenwerking.
1974 – 1977	Ontwikkelingswerker / leraar in het technisch beroepsonderwijs op de Filippijnen.

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.30 – 13.30	Lunch en kennismaking	Panel
13.30 – 18.30	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties Spreekuur, rondleiding en presentatie (± ½ uur, tijd in overleg)	Panel

Dag 2

Tijdstip	Programmaonderdeel	Gespreksdeelnemers	Functie
8:30 - 9:15 uur	Blok I Afstuderen Examinatoren stage- en onderzoeksproject	Arnoud van de Ven MSc Marie-Louise Verhees MSc Karin Orbon PhD Pepijn van Hove MSc Gwendolijn Boonekamp MSc Chiel van Kollenburg BA	Examinator stage- en onderzoeksproject Examinator stage- en onderzoeksproject Examinator stage- en onderzoeksproject Examinator stage- en onderzoeksproject Examinator stage- en onderzoeksproject Extern gecommitteerde, directeur Adaptics & de Gezondheidsbus
9:30 – 10:15 uur	Blok II Afstudeerfase Alumni en afstudeerders	Han Bruins BA Wout Jan Duits BA Maike Blokhuis BA Suzanne Cartigny BA Twan Massen Sander Ogink Niels Weijers René Willemse	Alumnus, uitstroomprofiel Sport Management, afgestudeerd juli 2012 Alumnus, uitstroomprofiel Sport Management, afgestudeerd juli 2012 Alumnus, uitstroomprofiel Health Promotion, afgestudeerd juli 2011 Alumnus, uitstroomprofiel Sport Management, afgestudeerd juli 2012 Afstudeerder, uitstroomprofiel Sport Management Afstudeerder, uitstroomprofiel Sport Management Afstudeerder, uitstroomprofiel Sport Management Afstudeerder, uitstroomprofiel Health Promotion
10:30 – 11:15 uur	Blok III Studenten propedeuse en hoofdfase	Janneke Leeuwerik Inge Limburg Iris de Zee Svenja van den Heuvel Jelle Hoek Chiel van Asselt	Student propedeuse Student propedeuse Student hoofdfase 1 Student hoofdfase 1 Student hoofdfase 1 Student hoofdfase 2

		Ramon Rijckaert Patrick Heesakkers	Student hoofdfase 2 Student hoofdfase 2
11:30 – 12:15 uur	Blok IV Gesprek met docenten	Megga Bernhardt MSc Marije Elferink. PhD Martijn Kamper BSc Christine Schutgens MSc Angela Custers MSc Rob ter Horst MSc Rianne den Heijer MSc Desiree van de Lisdonk BA	Docent en SLB'er SGM Lector 'Herkennen en Ontwikkelen van Sporttalent' Docent en SLB'er SGM Docent en SLB'er SGM Docent SGM, expertisegebied Health & Performance Docent SGM, expertisegebied Sport Management & Sport Economie Docent SGM, expertisegebied Health & Performance Docent SGM
12:15 – 13:15	Lunchpauze + overleg / extra bestuderen materiaal	Panel	
13:15 – 14:00	Blok V 1 ^e gesprek met opleidingsmanagement	Joris Hermans MSc Marjolein Bron MSc Martijn van Aarle MSc Kasper Bakker MSc	Directeur HAN S&B Opleidingsmanager SGM Opleidingsmanager SGM Teamleider expertisegebied Health & Performance
14:15 – 15:00 uur	Blok VI Borging	Herman Beerling Paul Dresen Nienke Vos MSc Ward Trutmans MSc Sanne Geurds	Voorzitter Examencommissie HAN S&B Voorzitter Toets- en kwaliteitscommissie HAN S&B Toetsdeskundige Toetscommissie en Examencommissie HAN S&B Docentlid Opleidingscommissie SGM Studentlid Opleidingscommissie SGM
15:15 – 15:45 uur	Blok VII Eventuele extra gesprekken	Nader bepaald door het panel	Nader bepaald door het panel
15:45 – 16:45 uur	Blok VIII Beoordelingsoverleg panel	Panel	
16:45 – 17:30 uur	Blok IX 2 ^e gesprek met opleidingsmanagement, inclusief afronding	Joris Hermans MSc Marjolein Bron MSc Martijn van Aarle MSc Kasper Bakker MSc	Directeur HAN S&B Opleidingsmanager SGM Opleidingsmanager SGM Teamleider Health & Performance

Gegevens gespreksdeelnemers

Bestuurders/management	Functie	
Joris Hermans (MSc)	Directeur HAN S&B	
Ir. Marjolein Bron	Opleidingsmanager SGM	
Martijn van Aarle (MSc)	Opleidingsmanager SGM	
Kasper Bakker (MSc)	Teamleider expertisegebied Health & Performance	
Studenten	Vooropleiding (havo/vwo/mbo)	Studiejaar
Janneke Leeuwerik	VWO	Propedeuse
Inge Limburg	VWO	Propedeuse
Iris de Zee	Colloquium doctum	Hoofdfase 1
Svenja van den Heuvel	HAVO	Hoofdfase 1
Jelle Hoek	HAVO	Hoofdfase 1
Chiel van Asselt	MBO	Hoofdfase 2
Ramon Rijckaert	VWO	Hoofdfase 2
Patrick Heesakkers	HAVO	Hoofdfase 2
Twan Massen	HAVO	Hoofdfase 3
Sander Ogink	HAVO	Hoofdfase 3
Niels Weijers	MBO	Hoofdfase 3
René Willemse	HAVO	Hoofdfase 3
Sanne Geurds	HAVO	Studentlid Opleidingscommissie SGM
Docenten/medewerkers	Doceert welk(e) studieonderdelen en in welke jaren	Specifieke taken
Megga Bernhardt	Besturen van Organisaties (propedeuse), Strategie en Organisatie (hoofdfase 3), SGM Centraal Management oriëntatie (propedeuse)	Docent en SLB' er SGM
Martijn Kamper	SGM Centraal (propedeuse), Communicatie (propedeuse), Arbeid en Gezondheid (hoofdfase 1), Minor Sport Tourism (hoofdfase 2), VVAI (hoofdfase 3), Sportsponsoring (hoofdfase 3)	Docent en SLB' er SGM
Christine Schutgens	Besturen van Organisaties (propedeuse), Analyse van gezondheid en gedragsverandering (hoofdfase 1), Leefstijlbegeleiding (propedeuse), SGM Centraal (propedeuse), Communicatie (propedeuse)	Docent en SLB' er SGM
Angela Custers	De SGM' er in de praktijk (stage hoofdfase 2)	Docent en Onderzoeker SGM, expertisegebied Health & Performance
Rob ter Horst	Afstudeerkring (hoofdfase 3), Strategie en Organisatie (hoofdfase 3), Minor Strategisch Sportmanagement (hoofdfase 3), Projectleider Transferpunt Sport (hoofdfase 2 en 3)	Hoofddocent SGM, expertisegebied Sport Management & Sport Economie
Rianne den Heijer	Samen Gezonder (Propedeuse), De SGM' er in de praktijk (stage hoofdfase 2), Kwaliteitsmanagement in de sport (hoofdfase 1), Afstudeerkring SGM (hoofdfase 3), Minor Health & Performance @ Work (hoofdfase 2)	Docent/Onderzoeker/Trainer/Adviseur SGM, expertisegebied Health & Performance
Desiree van de Lisdonk	SGM Centraal (propedeuse), Communicatie (propedeuse), Besturen van Organisaties (propedeuse),	Docent SGM en SLB' er SGM

	Samen Gezonder (propedeuse), Arbeid en Gezondheid (hoofdfase 1), Casemanagement (hoofdfase 1), Analyse van gezondheid en gedragsverandering (hoofdfase 1), Veranderkunde, Advies en Implementatie (hoofdfase 3)	
Arnoud van de Ven	Afstudeerproject SGM (hoofdfase 3), Strategie & Organisatie (hoofdfase 2), Besturen van Organisaties (propedeuse)	Hoofddocent SGM en Examinator stage- en onderzoeksproject
Marie-Louise Verhees	Afstudeerproject SGM (hoofdfase 3), Minor Leefstijlprogramma op maat (hoofdfase 2 en 3)	Docent SGM en Examinator stage- en onderzoeksproject
Karin Orbon	Samen Gezonder (propedeuse), Afstudeerkring (hoofdfase 3)	Docent SGM en Examinator stage- en onderzoeksproject
Pepijn van Hove	Arbeid en Gezondheid (hoofdfase 1), SGM Centraal (propedeuse), Communicatie (propedeuse), Analyse van gezondheid en gedragsverandering (hoofdfase 1)	Docent SGM en Examinator stage- en onderzoeksproject
Gwendolijn Boonekamp	De SGM' er in de praktijk (hoofdfase 2), Afstudeerkring SGM (hoofdfase 3), Minor Health Promotion (hoofdfase 2 en 3)	Examinator stage- en onderzoeksproject
Ward Trutmans	Sportmarketing en sportbusiness (propedeuse), SGM Centraal (propedeuse), Communicatie (propedeuse), Student Company (hoofdfase 1), Strategische sportsponsoring (hoofdfase 3), Minor Sport Tourism (hoofdfase 2)	Docent en SLB' er SGM en Docentlid Opleidingscommissie SGM
Borging	Functie	
Herman Beerling	Voorzitter Examencommissie HAN S&B	
Paul Dresen	Voorzitter Toets- en kwaliteitscommissie HAN S&B	
Nienke Vos	Toetsdeskundige Toetscommissie en Examencommissie HAN S&B	
Lectoren	Lectoraat	
Marije Elferink	Herkennen en Ontwikkelen van Sporttalent	
Afgestudeerden	Datum afstuderen	
Bas Altena	Juni 2012	
Han Bruins	Augustus 2012	
Wout Jan Duits	Juni 2012	
Maike Blokhuis	Juni 2011	
Suzanne Cartigny	Juni 2012	
Externe betrokkenen	Instelling waar men werkzaam is	Functie in instelling
Chiel van Kollenburg	Adaptics & de Gezondheidsbus	Directeur

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Bronnenlijst Kritische reflectie
Advies- en implementatieplan Toetsing (2010). HAN SCO: Arnhem.
Arbeidsmarktmonitor Sport (2011). Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt: Nijmegen.
Beleidsplan ISBS (2007). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Beroepsprofiel Sportmanager (2012). SBM-6.
Beroepsprofiel Leefstijlprofessional (2011). Hoogenboom, L. NBLP: Nijmegen, Groningen, Haarlem
Blauwdruk internationalisering HAN Sport en bewegen (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Communicatieplan HAN Sport en Bewegen (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Cyclische verbetering onderwijseenheden SGM (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Didactisch concept HAN SGM (2013). HAN SGM: Nijmegen.
HAN SGM Jaarplan (2013). HAN SGM: Nijmegen.
HAN SGM Jaarplan internationalisering (2012). HAN SGM: Nijmegen.
HAN SGM Werkveldonderzoek (2013). HAN SGM: Nijmegen.
HAN Sport en bewegen internationaliseringbeleid 2012-2014 (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
HAN Sport en Bewegen steekproef afstudeerproject SGM (2013). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Handboek toetsing HAN Sport en Bewegen (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Instellingsplan HAN (2012). Hogeschool Arnhem en Nijmegen: Nijmegen.
Instroombeleid HAN SGM (2013). HAN SGM: Nijmegen.
Interne organisatie ISBS (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Jaarplan kennisteam Health & Performance 2013 (2013). Kennisteam Health & Performance: Nijmegen.
Kwaliteitshandboek HAN Sport en Bewegen (2013). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Landelijke nota gezondheidsbeleid 'Gezondheid dichtbij' (2011). VWS: Den Haag.
Leanproject (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Leren is Actie (2009). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Marsroute toetsing HAN Sport en Bewegen (2011). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Minorenbeleidsplan (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Modulehandleiding SGM Integrale toetsen (2012). HAN SGM: Nijmegen.
Modulehandleiding Stage- en Onderzoeksproject HAN SGM (2012). HAN SGM: Nijmegen.
Modulehandleiding Stage hoofdfase 2 (2012). HAN SGM: Nijmegen.
Modulehandleiding Studieloopbaanbegeleiding (2012). HAN SGM: Nijmegen.
Notulen beroepenveldcommissie HAN SGM, 2008-2013). HAN SGM: Nijmegen.
Notulen opleidingscommissie HAN SGM, 2008-2013). HAN SGM: Nijmegen.
Notulen SBM-6-overleg (2012). SBM-6: Nijmegen.
Notulen teamoverleg en teamleidersoverleg (2008-2013). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.

NSE HAN SGM (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Olympisch plan 2028 (2010). NOC*NSF: Arnhem
Onderwijs- en examenreglement 2012-2013 (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Onderzoeksbeleid ISBS (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Opleidingsprofiel HAN SGM (2013). HAN SGM: Nijmegen.
Opleidingsstatuut HAN SGM 2012-2013 (2012). HAN SGM: Nijmegen.
Personeelsbestand HAN SGM (2013). HAN SGM: Nijmegen.
Procedure uitvoering HAN Topsportregeling (2010). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Programma Sport en Bewegen in de Buurt (2011). VWS: Den Haag.
Rapportage Interne audit HAN SGM (2011). HAN kwaliteitszorg: Arnhem.
Rapportage thematische audit HAN SGM (2012). HAN kwaliteitszorg: Arnhem.
Relatie Dublin Descriptoren en eindkwalificaties HAN SGM (2012). HAN SGM: Nijmegen.
SGM Alumni onderzoek, 2012
Strategisch personeelsbeleid HAN Sport en Bewegen (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Toetsbeleid HAN Sport en Bewegen 2012-2013 (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Toetsing HAN Sport en Bewegen, Ontwikkelingen en verbeterplannen 2009-2012 (2012). HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Toetsprogramma opleiding SGM 2012-2013 (2012). HAN SGM: Nijmegen.
Vijfstappenplan Ontwikkeling Zelfsturing (2009). Jakobs, L. HAN Sport en Bewegen: Nijmegen.
Voorstel van SLB naar coaching (2013). HAN SGM: Nijmegen.

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Door de opleiding geselecteerd:

453526

443755

437271

453102

Door het panel geselecteerd:

453052

454697

76710

453887

435497

447081

441927

452739

440054

424088

407549

Additionele tien eindwerkstukken door panel geselecteerd (afstudeerjaar 2013):

450285

468484

467813

469712

467006

465130

435505

435460

472025

450521

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Sport, Gezondheid en Management

Instelling: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Visitatiedatum: 13 juni 2013

Ondergetekende: *J. Hermans*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Directeur Instituut Sport en Bewegen*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Hermans', written over a horizontal line.

Datum: 16 mei 2013